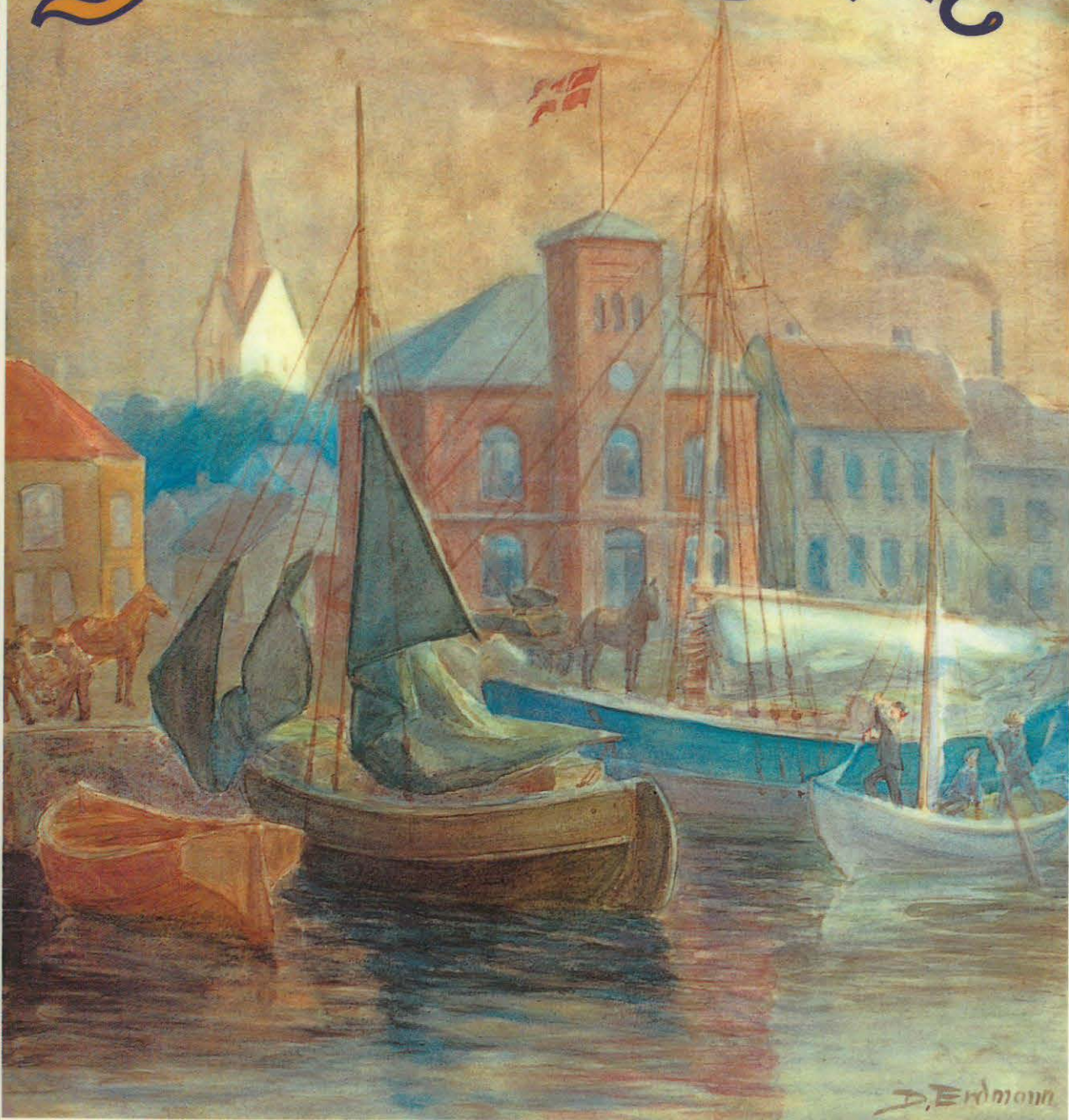

Toldboden i Thisted 1903

Ful i Thy

73. årgang

2003

73. årgang

JUL I THY

2003

73. ÅRGANG

UDGIVET AF
ERIK A. LAURIDSEN OG JØRGEN MILTERSEN, THISTED

Forhandles uden for Thy, Han Herred og Mors af
DBK Bog-distribution, Mimersvej 4, 4600 Køge

JUL I THY

73. ÅRGANG

Redigeret af Jørgen Miltersen, Hanstholmvej 185, Tved, 7700 Thisted. Tlf. 9798 1585

Indholdsfortegnelse

<i>Kirkeminister tænkte tilbage på julen i Thy</i>	3
Af Jørgen Miltersen	
<i>Med Vildsund Marked kom eventyret til Thy</i>	7
Af Jørgen Miltersen	
<i>Minder fra et usædvanligt hjem i Nørhå</i>	17
Af Nilda Markusen, Bjerget 11, Nors	
<i>Hannæs-gruppens indsats under besættelsen</i>	22
Af Axel Ansø, Øsløs, på grundlag af oplysninger fra Holger Bruun m. fl.	
<i>Præst og degn løb med sognets bedste piger</i>	28
Af tidligere lærer i Skjoldborg, Arne Aabenhus, Solbakken 10, Gråsten	
<i>Fra det gamle album</i>	33
<i>Det ny album</i>	61
<i>Til læserne</i>	71

Forsidemotiv:

Toldboden i Thisted 1903

Efter akvarel af den norske maler Domenico Erdmann

Se side 70

Fotos fra:

Pressefotograferne Klaus Madsen og Peter Mørk, Thisted Dagblad,
assisterende pressefotograf Magnus Møller, Foto-Magasinet,
Aage Pedersen/Wadmann Grafisk A/S, Tage Jensen, Arne Pedersen,
Henning Skov, Anders Schousgaard m.fl.

Grafisk tilrettelæggelse: Tonni Christensen

Eftertryk ikke tilladt

Wadmann

ISBN 87 85 131 342

Kirkeminister tænkte tilbage på julen i Thy

*Allerede i oktober begyndte de første forberedelser i
barndomshjemmet i Østerild*

Da Kr. Damsgaard fra Østerild i 1973 var blevet kirke- og trafikminister, fortalte han til Thisted Amts Tidende om sin barndoms jul i Thy. Kr. Damsgaard var født 9. juni 1903 på gården Damsgård i Østerild som søn af Jens Damsgaard. I denne gård, som havde været i slægtens eje i flere hundrede år, oplevede Kr. Damsgaard sin barndoms jul:

Allerede i oktober begyndte de første juleforberedelser. De indtraf, når vi slagtede de traditionelle tre får og julegrisen, der altid vejede ca. 16 lispund slagtet vægt, hvilket vil sige ca. 400 pund i levende vægt. Fåre- og grisekødet blev straks lagt i saltkarrene. Af griseblodet fik vi blodpølser, ligesom der af grisemaden blev lavet finker og andre rare sager. Fersk kød var en sjælden vare. I det daglige - både middag og aften året rundt - var det saltet havtorsk og flæsk, der blev sat på bordet.

Fire gæs i god foderstand

Fire gæs i god foderstand måtte også lade livet til jul. De blev stukket i nakken med en syl, hvorefter blodet blev samlet op i en

spand. Af blodet fik vi blodsuppe, kaldet Vilborg, kogt på gåseben. Det var en stærk ret. Selve gåsekødet blev saltet og røget og senere udkåret i tynde skiver, da man dengang ikke kunne tænke sig at stege en gås og spise gåsesteg, som det bruges nu om dage. Det ville man anse for at være det rene frådseri. Gåsekroget blev kogt i bygvandgrønd - en ret, som min bedstefar satte stor pris på. Foruden slagtningen spillede bagningen en stor rolle i mit hjem, hvor vi selv bagte både rug- og sigtebrød og kager i rigelige mængder.

Vi havde ikke elektrisk lys. Ude brugte vi staldlygter med en tælleprås i, senere flagermuslygter. I stuerne havde vi petroleumslamper. Ved slagtningen blev der omhyggeligt sørget for, at intet gik til spilde. Af fåretal gik støbte vi tællelys, af ulden fra fårene fik vi tøj,

og af gåse- og hønsfjerene fik vi dun til dynerne. Når fjerene skulle ribbes, samledes hele familien og tjenestefolkene om langbordet en aften, hvorpå fjerene blev væltet ud på bordet, og så ribbede vi alle fjer. Den aften måtte naboerne ikke så gerne komme på besøg. Derfor skete det oftest, når der var sneknog.

Tænkte også på dyrene

Vi var således selvforsynende på en lang række områder. Til jul blev der også i høj grad tænkt på dyrene. I flere dage op mod jul skar vi hakkelse til hestene, så der var nok til julen over, ligesom der blev sørget for rigeligt med foder til kreaturerne. Det blev lagt an på, at arbejdet så vidt muligt skulle hvile i julen. Selve juleaften fik alle dyrene ekstra forplejning, inden vi satte os til bords.

Vi var mange børn i mit hjem, og vi glædede os altid meget til julen, selv om vi holdt en stilfærdig og ret spartansk jul. Juleaften fik vi til middag stuvet hvidkål med sukker og kanel og dertil kogt, fersk flæskekød og dessert. Bag efter gik vi om juletræet og sang julesalmer. Gaver fik vi også – gerne små nyttige ting. Senere på aftenen var det skik at spille »effen eller ueffen« om nødder.

Juledag skulle alle i kirke

Juledag skulle vi alle i kirke. Juleaftensgudstjenester var ikke indført i min barndom. Derfor hørte vi først juleevangeliet oplæst i kirken juledag. Far læste ikke juleevangeliet, men den skik har jeg taget op i mit hjem i Vester Skerninge.

I min barndom var der altid god kirkegang i Østerild. Det var skik og brug, at hver gård og hvert hus i sognet var repræsenteret ved søndagsgudstjenesterne året rundt. Kunne husbond eller madmor ikke komme i kirke en søndag, blev børnene sendt af sted – eller tjenestefolkene. Det var ikke nogen dårlig skik. Det var også en tradition, når folk mødtes i julen, at de hilste hverandre med ordene

»God dag og Gud hjælpe dig«. Mellem beboerne i Østerild var der et godt sammenhold. Alle kom hinanden ved. Havde nogle lyst til at besøge nabo eller genbo, var de altid velkommen til en kop kaffe eller et spil kort. De store traktementer var kun til særlige festlige lejligheder.

Nytårsaften var der ballade

Nytårsaften gik bølgerne højt. Da var det skik, at der skulle være ballade. Trillebøre og andre redskaber, kaffekander m.v. blev spredt ud over sognet. Engang havde man skilt en arbejdsvogn ad og sat den sammen oppe på taget af en gård. Et andet sted fandt manden et ungt menneske siddende fastklemmt i en hønseluge, hvorfra han troede at kunne komme ind til laden. Nytårsaften knaldede »kinerterne« lystigt omkring gårde og huse. Potter blev knaldet på dørene, så det rungede. Derfor var det klogt at have dørene til stuehuset og udbygningerne forsvarligt låset.

Festen sluttede Helligtrekongers aften

Med et særlig festligt middagsbord sluttede julen Helligtrekongers aften. Derefter gik beboerne i Østerild over til de stille hverdage.

Med disse ord slutter kirkeministeren sine erindringer om barndommens jul i Thy. Fra sit kontor i Kirkeministeriet viser han ind til et lille spartansk udstyret værelse med en divan, et bord, et par stole og en smuk skrivepult. Det var J. C. Christensens lejlighed, når han som kirkeminister i årene 1920-22 opholdt sig i København. Oppe i vindueskarmen står en statuette af I. C. Intet er forandret fra den gang.

På glatte veje i Thistedkredsen

Da jeg i foråret 1974 sad på kirkeminister Damsgaards kontor, kunne vi mindes de mange gange, vi var taget ud til møder i venstreforeninger i Thistedkredsen. Før kommu-

nalreformen strakte Thistedkredsen sig langt op i Han Herred – helt til Hjortdal og Slettestrand.

Møderne foregik som regel om fredagen. Kr. Damsgaard kom med tog fra København til Thisted, hvor jeg hentede ham, eller også tog jeg ham med fra barndomshjemmet i Østerild, som broderen Jens Peter Damsgaard havde overtaget.

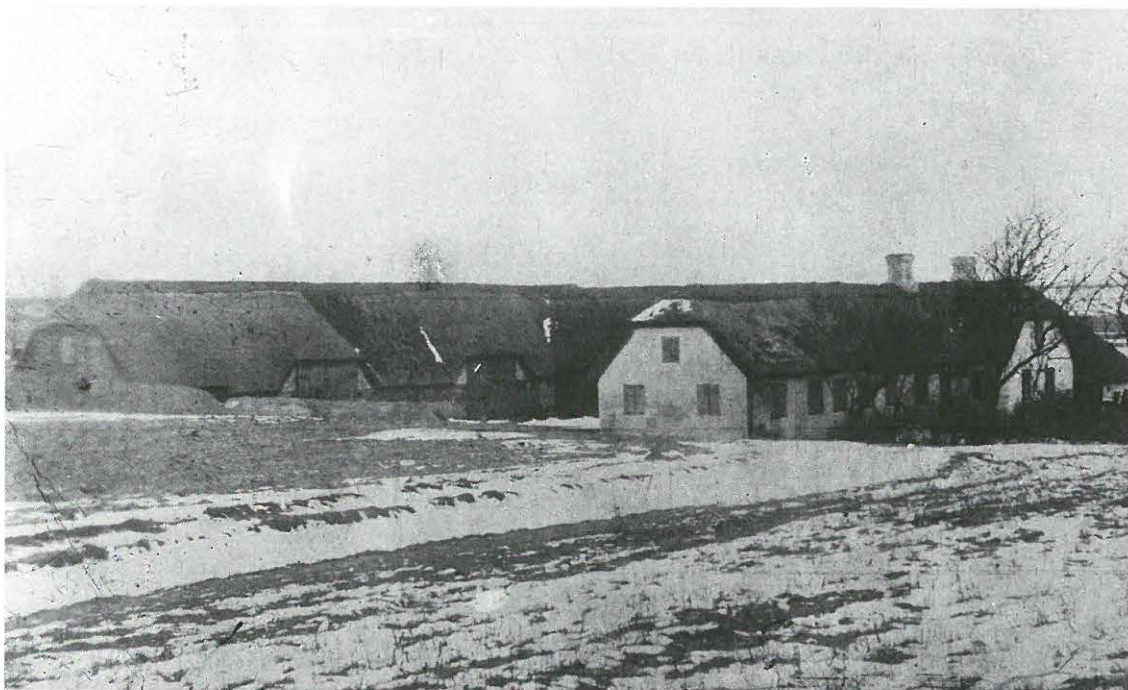
Turene foregik i al slags vejr. I glat føre havde vi problemer op ad Bjerget Bakke, og så blev vi engang stoppet af politiet i Fjerritslev. Det var af den såkaldte »Røde Villy«, der var kendt på hele egnen for at være meget nidkær. Det var galt med en lygte på den bil fra Thisted Amts Tidende, som jeg kørte i. Jeg gjorde »Røde Villy« opmærksom på, hvem min passager var, og lovede at få en ny pære sat i ved første lejlighed, men det hjalp ikke.

Vi blev beordret tilbage til en servicestation for at få pæren skiftet, og ikke nok med det. Vi skulle møde til kontrol ved hans hus ved højre side af vejen i den østlige udkant af Fjerritslev, inden vi fik lov til at køre mod Hjortdal.

Det blev som regel sent, inden vi efter den ønskede politiske tale, kaffebord og sange kunne sige farvel. Kr. Damsgaard blev afleveret i god behold på fødegården. Næste dag rejste han med toget hjem til Vester Skerninge, hvor fru Ruth og børnene ventede ham på weekendophold, inden han skulle tilbage til sin gerning i København.

Ruth Damsgaard fyldte 82 den 8. august i år. Hun ringede til mig for at sige tak for en kopi af erindringerne om jul i Thy.

Jørgen Miltersen

Kr. Damsgaards barndomshjem »Damsgård« i Østerild. Gården blev i 1928 flyttet op til Hoosørvej og nye bygninger opført. Billedet er udlånt af Lilly Kristensen, Struergårdsvej 3, Struer. Hendes Mor, Laurine, var søster til Kr. Damsgaard.

En gade i Hanstholm blev opkaldt efter Kr. Damsgaard, der gjorde en stor indsats for at få Hanstholm Havn bygget. Foto: Tage Jensen.

Kr. Damsgaard

Kr. Damsgaard, født 9. juni 1903 i Østerild. Kom på Borriss Landbrugsskole og Askov Højskole. Landbrugskandidat 1928. Lærer på Korinth Landbrugsskole 1929–1935, konsulent ved Fåborg Landboforening 1935–53. Præstegårdskonsulent for Fyns Stift 1946–64. Medlem af Folketinget 1940 – 43, valgt af Venstre i Nyborgkredsen. Fra 1945 til 1973 – bortset fra en kort periode fra april til september 1953 – valgt af Venstre i Thistedkredsen. Medlem af Finansudvalget fra 1953, formand 1968–71. Statsrevisor 1964–73. Kirke- og trafikminister i Hartling-regeringen, der sad fra 19. december 1973 til 13. februar 1975. Kr. Damsgaard var som regel i Kirkeministeriet om formiddagen, i Trafikministeriet om eftermiddagen. Når han mødte på ministerkontoret bad han departementschefen redagere for de foreliggende sager, og så meddelte han sin beslutning. Det var intet problem for ham at klare to ministerier efter 33 års politisk erfaring. Efter ministertiden havde Kr. Damsgaard forskellige formandsposter, bl. a. for Svendborg Avis. Kr. Damsgaard blev 27. december 1939 gift med Ruth, født 8. august 1921 i Fåborg, datter af mejerist Jacob Svensson og hustru Petrea. Kr. Damsgaard døde 1. august 1992 i en alder af 89 år og blev begravet i stilhed på Østerild Kirkegård.

Med Vildsund Marked kom eventyret til Thy

Af Jørgen Miltersen. Farvefotos: Klaus Madsen

Vildsund Marked har været en eventyrlig oplevelse i langt over 100 år. Det første hestemarked blev holdt så langt tilbage i tiden som 1871. Siden er det gået op og ned. Tilførslen af

heste har svinget gennem årene. Tilstrømningen af gæster har også skiftet, men i den seneste halve snes år er der kommet så mange til Vildsund, at det har været ved at sprænge

Sådan så Gjæstgivergården »Vildsund« ud for ca. 100 år siden

rammerne, og ikke mindst antallet af berusede er steget. Det leder tankerne hen på, hvordan det var engang. Før Vildsund Strand Hotel blev oprettet i 1917, sad koner på gårde i Thy og græd over, at deres mænd sad på kroen, drak og spillede kort – og måske spillede gården bort.

Heste- og kvægmarked

Oprettelsen af Vildsund Marked er dokumenteret i en declaration af 25. april 1871:

»Undertegnede Eier af Bakkegaarden ved Vildsunds vestre Side, Gæstgiver Søren Larsen Yde, declarerer herved, at ligesom jeg har meddelt mit Samtykke til, at der paa den mig tilhørende Eiendom Matr. Nr. 6 af Aas By, Skjoldborg Sogn, aarligen i Slutningen af Juli eller Begyndelsen af August Måned i Forbindelse med de Markeder, som paa den Tid afholdes i Skive og Nykjøbing, maae afholdes et Heste- og Qvægmarked, saaledes gjentager jeg herved dette Samtykke, idet jeg for mig og efterkommende Eiere af fornævnte Eiendom forpligter mig til at udvise fornøden Plads efter Politiets bestemmelse til Afholdelse af det omhandlede Heste- og Qvægmarked paa nævnte Matr. Nr. 6 af Aas By enten norden for Bakgaarden ved Fjorden under Bakkerne, eller på den vesten for Gaarden nærmest denne og imod Sundby Sø stødende Mark, begge Pladser liggende umiddelbart op til Gæstgiverstedet og ved Overfartsstedet over Vildsund, om hvilken Forpligtelse fornøden Thinglæsning maae skee og Notering skee på Eiendommens Conto i Skjøde- og Panteprotollen. Selvfølgelig skal Forpligtelserne ophøre, hvis det omhandlede Marked ikke aarligen afholdes eller af anden Grund efter vedkommende Autoritets bestemmelse maatte bortfalde. Thisted den 24. April 1871. Søren Yde«

Dermed var der givet grønt lys for et årligt marked i Vildsund.

Det store eventyr

Vildsund Marked for omkring 100 år siden er beskrevet af C. Brunsgaard, der var født i

Beersted i Snedsted Sogn i 1892. Han blev redaktør af det socialdemokratiske blad i Thisted og udgav i nogle år »Jul i Thy«. I en moden alder tænkte han tilbage på sin drengetid og fortalte om sine oplevelser i Vildsund. Han skriver først, at der har været overfartssted fra Arilds tid, og fortsætter:

Her ligger Færgetroen »Bakkegården«, mens kroen på den anden side kaldes »Færggården«. Nu er begge kroer tørlagt, og tiderne har på så mange måder ændret sig. Vildsund Marked former sig i dag tamt og fredeligt, og har man ingen særinteresse i de tusinder af heste, der tilføres markedet, er der såmænd ikke meget ved det. Således synes i hvert fald den, der for ca. 30 år siden oplevede det store eventyr på dette sted.

Det var en fast regel, at vi drenge skulle til Vildsund Marked. Dyrskuet i Thisted og andre af årets folkefester var kun i begrænset omfang noget for os. Men dette marked var et fast punkt i vor tilværelse.

Ikke noget for kvindfolk

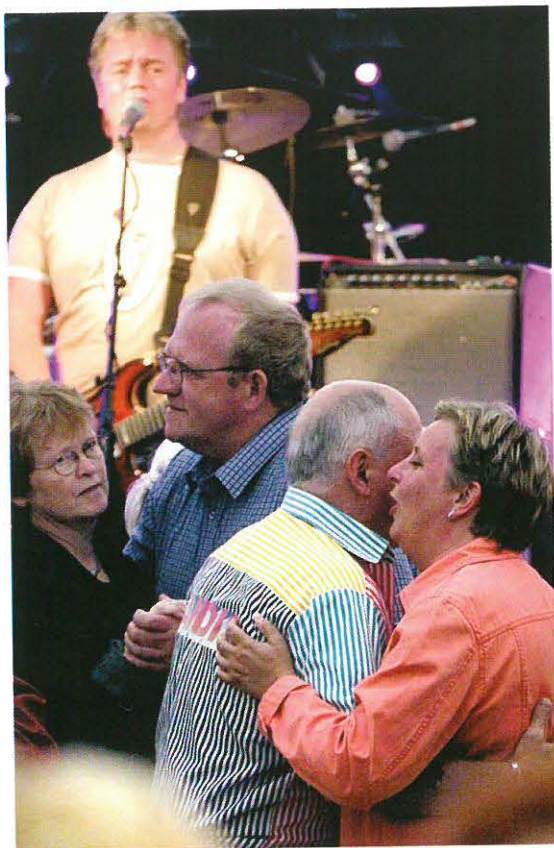
Så drog man da af sted både unge og ældre. Dog var dette marked aldrig noget for kvindfolk. Det var en mandefest, og som regel blev piger og koner hjemme for at passe bedrifterne.

Forberedelserne til markedet begyndte længe i forvejen. Kromanden i Bakkegården skulle have ryddet op alle vegne, og han skulle have hjemført store forsyninger af både vådt og tørt – mest af det våde – og mange andre beværtere kom langvejs fra med deres telte. Disse fremmede beværtertelte dannede en hel lang gade bag kroen. De blev opstillet dagen i forvejen, og der blev under meger spænding trukket lod om pladserne.

Markedsdagens morgen blev teltene foret med gode sager til de ventende gæster. Her kunne man for en krone sætte sig til det virkelig helt usandsynlige kolde bord. Der var lammesteg, stegt ål, hjemmelavet fårerulle, pølse og en overdådighed af kulinariske nydelser. Dramflasken stod til fri afbenyttelse og man måtte blive ved, så længe man kunne synke.

Fra nær og fjern strømmer markedsgæster til Vildsund for at være med i trængslen

Og så var der dans til tonerne fra Johnny Hansen og Kandis

Tidlig morgen kom også et større selskab af småhandlende med deres boder, der rummede næsten alt, hvad en bondedreng kunne tænke sig af lyksaligheder. Når vi knægte havde fået morgenarbejdet til side, skred vi ned ad den stejle bakke til sundet, mens alle veje myldrede med køretøjer, heste og kreaturer. Hestene vrinskede, køerne brølede, prangerne råbte højt og knaldede med deres lange piske. Karrusellens brystsvage lirekasse fyldte luften med hjertesmeltende toner af »Det var en lørdag aften« eller hvad der nu var i kassen.

Eventyrland ved kroen

Vejen til færgestedet og kroen var ganske spærret af de svære jyske hestes mangfoldig-

hed, men vi var hestevante og kantede os let igennem. Prangerne pratede jydsk med bønderne, mens ansigterne var lagt i tilforladelige folder, og ved passende lejlighed blinkede de rævepolisk til hinanden og brækkede noget holstensk plad af sig.

Men trods alle lurendrejjerier var det begrænset, hvor meget bønderne kunne pudses. Den, der skal snyde en thybo i hestehandel, skal være helbefaren og lidt til. At være opmærksom iagttager ved disse handelsscener var en ren fest.

I eventyrlandet ved kroen lå boderne i en lang række. Vi var på hat med alle de morsomme originaler, der drev denne form for markedshandel. Vi attråede af fulde hjerter deres honningkager, deres stikkelsbær og kirsebær i femøresposer. Jeg husker, at min gamle, nu hedengangne ven, Lars Frandsen fra Thisted altid havde en lykkepose. Formedelst en tiøre trak man et nummer, og gevinsten var næsten altid en nål med en lille roset. Lars satte nålen i ens trøje, så spidsen borede sig helt ind i skindet, mens han sagde:

– Den yndigste rose er funden. Nu vil alle piger kysse dig, når du kommer hjem.

Karrusellen var noget for sig, som vi kun så denne ene gang om året. Som et særligt raffinement stod en mand ved siden af karrusellen og vippede med en ring. De, der under farten kunne snuppe ringen, fik en gratis tur.

Den gang var markedet sandelig ikke forbi som nu midt om eftermiddagen. Nej, hen mod aften var humøret ved hjælp af bajere og kaffepunche sat til vejrs, og der kunne røre sig et temmelig kraftigt folkeliv.

Giv mig en tøre

Et lille træk husker jeg. Det gav mig indblik i, at mennesker ikke altid er så gode, som de burde være.

Jeg så en halvgammel, forkuet og forslæbt husmandskone gå uden for kroen, mens manden sad i et godt lidkøbslag derinde. Han kom en tur uden for, og den arbejdshærgede kvinde, der sikkert kun med års mellemrum kom til marked eller fest, bad ham bønligt om en skilling.

»Giv mig en tøre« klynkede hun. »Jeg får aldrig nogen sinde en øre at bruge på mig selv. Må jeg ikke godt få en tøre«?

Manden så ud til at være en tvær vringel. Han vrissede lidt ad hende og vendte hende ryggen. Da han havde gloet lidt omkring sig, daskede han atter ind i kroen. Min barnesjæl sved af medfølelse med den stakkels kone, og jeg glemmer hende aldrig, skrev C. Bruns-gaard til »Jul i Thy« 1935. Han døde i 1973.

Fra kro til afholdshotel

Det var på denne baggrund, Aktieselskabet Vildsund Strand blev oprettet. Et udvalg forhandlede med kroens ejer, Peder Sørensen, der i marts 1903 havde købt parceller fra Bakgården af Søren Larsen Yde. Peder Sørensen forlangte 70.000 kr. for ejendommen med

avl og besætning. Til ejendommen hørte 32 tønder bygsædeland à 10.000 kvadratalen. Det blev overladt til proprietær V. Fibiger, Øland, pastor Eriksen, Rosholm, snedker P. Larsen, Snedsted, og Niels Nielsen Sundby, at udarbejde forslag til vedtægter og betingelsen for tegning af aktier.

Købet blev godkendt af en generalforsamling 5. januar 1917. Købesummen var 63.000 kr. eller 7000 kr. under det beløb, Peder Sørensen oprindeligt havde krævet. Overtagelsen blev fastsat til 1. marts 1917. Formålet var at drive Vildsund Kro som afholdshotel.

»Al spiritusudskænkning og forhandling i og ved selskabets ejendom er forbudt, ligesom det også skal være forbudt at medtage og nyde nogen slags spirituøse drikke. Ligeledes skal alt kortspil og spil om penge samt dans være forbudt. Disse bestemmelser kan ingen sinde ændres af nogen generalforsamling«.

Foran campingvognen, tæt ved vandet, sidder Kirsten Eland klar til at hilse de mange kræmmere velkommen. I campingvognen hendes barnebarn Kim. Kirsten Eland overtog fra sin far, Viktor Petersen, styringen af markedet i 1996.

Salen på Hotel Vildsund Strand fyldes til gudstjenesten.

Nyt selskab og nye toner

Dermed var der lagt en linje, som blev fulgt i over 75 år. Fra forpagtere af hotellet blev fremsat ønske om tilladelse til at servere vin ved selskabelige sammenkomster. Men det kunne ikke lade sig gøre på grund af formålsparagraffen, som generalforsamlingen ikke kunne ændre.

En løsning blev fundet i 1994, da det hidtidige anpartsselskab blev solgt til et nyt. Det nye selskab gik med til, at der kunne serveres vin og øl til maden. På denne måde blev hotellet drevet i de følgende år, uden at det gav anledning til problemer.

Nye toner lød, da der var generalforsamling 24. februar 2003. Værtsparet siden 1. oktober 1998, Gurli Thorsø og Evald Olsen, havde fremsat ønske om at købe hotellet. Det ville bestyrelsen med formanden Gerhard Søndergaard i spidsen gerne høre anpartshavernes mening om. Spørgsmålet lød: »Skal vi avertere hotellet til salg, eller skal vi udbygge og modernisere det?« En afstemning gav til resultat, at 621 ud af 823 stemmer ønskede at sælge hotellet.

Ekstra generalforsamlinger

En ekstra generalforsamling blev indkaldt til mandag den 24. marts med følgende forslag:

»Idet nuværende ejer- og driftsform er den, der tager mest muligt hensyn til alles interesser, ønskes hotellet videreført uændret i nuværende selskab«. Dette forslag fik 535 stemmer for, men 679 stemte imod, og derefter besluttede hele bestyrelsen at trække sig tilbage. Gerhard Søndergaard havde været formand siden 1989.

Tre anpartshavere anmodede om en ny ekstra generalforsamling med henblik på ændring af den hidtidige formålsparagraf: »Selskabets formål er at eje og drive Missionshotellet Vildsund Strand som hotel på grundlag af det kristne livs- og menneskesyn ...«

Forslaget til ny paragraf havde denne ordlyd: »Selskabets formål er at drive handel finansiering og udlejning af fast ejendom«.

Dette forslag blev stemt ned med stort flertal. 371 stemte for, men der var 1049 stemme imod. Dermed var det afgjort, at selskabet skulle føres videre på et kristent grundlag.

Men eventuelt salg af hotellet stod hen det uvisse. Ordstyreren, advokat Preben Bjerre, kom med den juridiske vurdering, at den nye bestyrelse i henhold til anpartsloven ikke må sælge hotellet under dagsprisen. Forpagterparret havde tilbudt 3,5 mio. kr. for hotel og grund, men en vurdering lyder på 5,4 mio. kr.

Siden har anpartshaverne intet hørt. Det er situationen medio august 2003.

»Jeg har hørt om en stad« – Præludium for harmonika ved sognepræsten i Hvidbjerg-Ørum-Lodbjerg, Kaj Mogensen, Svankjær, og på violinen Anders Melchiorsen.

Sonja Thomsen fra Øster Jølby fik frit valg på bamsetombolaens hylder.

Indtægter fra markedet

Markedet er med tiden blevet en god indtægtskilde. I markedsdagene stiger hotellets omsætning til glæde for forpagterne. Udlejning af arealerne er for anpartshaverne et godt supplement til forpagtningsafgiften, og det pynter på regnskabet. Udlejningen giver en årlig indtægt på 100.000 kr.

Heste er der blevet færre af i takt med, at landmændene har skiftet de store heste ud med traktorer. I dag er trækheste erstattet af rideheste. Forskellige andre dyr er kommet til, et stort antal boder og gøgl. Markedet blev efterhånden så omfattende, at der skulle sagkyndige folk til at holde styr på det hele. Det

blev tivoliejer Viktor Petersen, der fik den opgave, assisteret af sin datter Kirsten Eland.

Viktor og Kirsten

Da der var marked i juli 1992, konstaterede journalist Morten Kyndby Holm i Thisted Dagblad: Viktor og Kirsten styrer løjerne for 15. år i træk. Viktor og Kirsten har selv to tombolaer og et børnetog med på tivolipladsen. Resten af forlystelserne er fra omreisende tivolier, der har lejet sig ind. Kirsten og Viktor indkasserer gebyret for leje af stadepladser. De betaler til gengæld udgifterne i forbindelse med markedet og en fast afgift til ejerne af pladsen. Selv om prisen er høj – 200 kr. pr. meter – er over et halvt hundrede handelsfolk skrevet på venteliste. Der er udsolgt med 120 boder.

Viktor og Kirsten lægger vægt på, at der er orden i tingene. Der bliver skredet hårdt ind, hvis der opdages hælerivarer. Vi har nok ry for at køre det meget hårdt, men det er der ikke noget at gøre ved, sagde Viktor Petersen til Morten Kyndby Holm i 1992.

For Viktor Petersen blev i juli 1996 sat en

Spis stegte ål så meget du kan for 168 kr.

Markedshygge med en flaske på bordet.

mindsten ved markedspladsen – en stor sten med indskrift. På pladen står der:

»Til minde om markedsforpagter Viktor Petersen, som gennem mange års ihærdig indsats genskabte Vildsund Heste- og Kræmmermarked til en folkefest«.

Kirsten Eland blev alene om ansvaret, men det er nødvendigt med hjælpere til at styre det hele. Det er blevet en vanskelig opgave.

Det mest urolige i mands minde

I Thisted Dagblad skrev journalist Poul Erik Holm torsdag den 24. juli 2003:

Vildsund Marked er det mest urolige i mands minde. Så alvorligt betegner Thisted Politi situationen, efter at markedet natten til onsdag blev hærget af en bølge af tyverier fra boder, og hele onsdagen blev præget af optøjer, tasketyverier og et enkelt røveri.

De alvorligste optøjer fandt sted i aften klokken 22.50, da alt disponibelt politi måtte sættes ind for at splitte en større gruppe af berusede unge mennesker. Det lykkedes at få

Da pigen havde haft held med sig i én af markedets tombolaer, spillede Kandis straks til sangen »Jeg elsker dig snuske«.

de unge skilt ad, men én af de mest aggressive, en kun 16-årig ung mand fra Sundby Thy, blev anholdt og taget med på stationen. Herefter ringede politiet til forældrene og bad dem om at hente ham.

Politiet fik hjælp af forældre til tre 17-årige drenge fra Salling og en 17-årig fra Mors. Forældrene kunne fortælle, at deres børn havde fortrudt, at de i fuldskab havde begået en masse tyverier.

En 36-årig markedsgæst fra Skive fik stjålet en skuldertaske. Tyven skar taskeremmen over i menneskevrmlen. En 72-årig dame fra Hanstholm fik stjålet sin pung, der blev fisket op af hendes taske. En kræmmer fra Hammerum fik stjålet 75 lama uldtrøjer til en værdi af 7500 kr. En kræmmer fra Århus fik stjålet 30 kasketter.

I samarbejde med en vagtmand lykkedes det politiet at anholde en 36-årig mand fra

Hanstholm. Han havde i en bod stjålet en køleboks med nogle Smirnoff Ice.

En 24-årig mand fra Holstebro kom i politiets søgelys, da han sad og røg hash ved det store festtelt, og politiet fandt 1.3 gram hash, som blev konfiskeret.

Flere blev syge

Markedet gav også travlhed hos Falck, som fire gange måtte sende en ambulance til Vildsund for at hente folk, som var blevet syge.

Dette brogede billede af Vildsund Marked i året 2003 taler sit tydelige sprog. Det kan give anledning til mange overvejelser.

Verden ser anderledes ud, end da Clemmen Brunsgaard fra Beersted i sin barndom gik ned ad bakken til sundet for at møde eventyret.

Tre aftener i træk spiller Kandis med Johnny Hansen i spidsen. De trækker Kandisfans fra hele landet til Vildsund.

Minder fra et usædvanligt hjem i Nørhå

Af Nilda Markusen, Bjerget 11, Nors

Min mor lå på sygehuset juleaften, men så blev far og jeg inviteret over til Maren og Niels. De havde ikke noget juletræ. Så gik far hjem og hentede vores. Det var den eneste gang, de havde juletræ i det hjem . . .

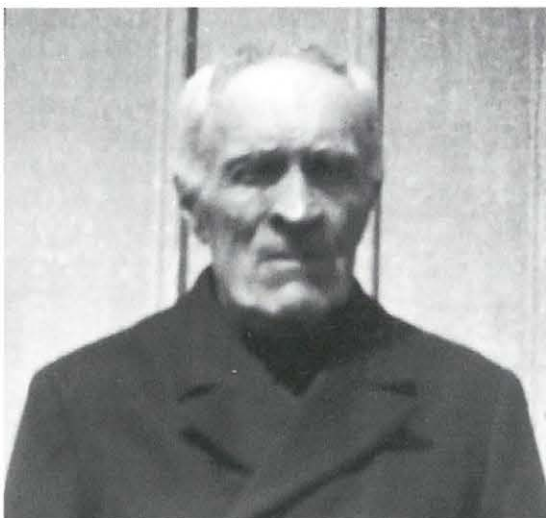
Jeg er født i 1930'erne og synes, at det er utroligt, at jeg har oplevet alt det, jeg nu vil fortælle om. Mit barndomshjem lå ved siden af en gård, og på denne gård levede de så gammeldags, at det var helt usædvanligt på den tid. Maren og Niels, deres søn Kristoffer og hans kone Hedvig var mennesker, jeg holdt meget af. Jeg kom meget hos dem, og de var aldrig træt af mig. Jeg måtte være der alt det jeg ville, og det var spændende.

Maren og Niels havde hvidskurede gulve, som der blev strøet fint, hvidt sand på. Kristoffer hentede sandet ved havet i Stenbjerg en gang om året, og det blev båret ind i køkkenet under køkkenbordet. Maren kaldte det en »brem«. Oppe i deres storstue blev sandet lagt i et pænt mønster, når der skulle nyt på. Der blev bagt brød i en stor ovn i bryggerset, mange brød ad gangen. De blev opbevaret i kælderen, så det sidste brød var noget tørt og mugent, men det børstede Maren bare af.

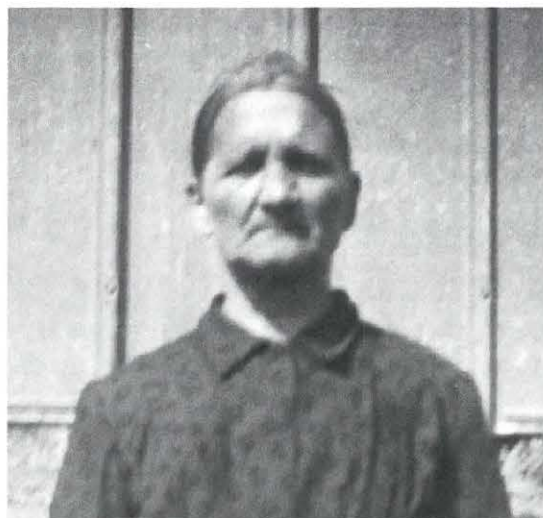
Nede i kælderen stod saltkarrene – et med

grisekød og et med fårekød. Fersk mad fik de aldrig, bortset fra fisk. De støbte selv deres lys af fåretælle. Disse lys blev sat i hjemmelavede lysestager af træ. De kunne både stå og hænge og tages med, hvor de færdedes i huset. De kærnede også selv deres smør. Fløden blev samlet i lang tid, så der kunne blive en stor portion. Det sidste smør kunne godt smage underligt, men der skulle ikke kærnes nyt, før der var spist op. Så kom kernen frem – en stor én, som stod på gulvet.

Øl bryggede de også. Det måtte jeg kun kigge på. Det kunne jo være farligt for en lille pige med alle de store kar med kogende vand i massevis. Men det var spændende at se på. Jeg måtte først hjælpe, når øllet skulle på flasker. De blev gjort rene ved at fylde korn og vand i. De skulle rystes, til de var rene, og så blev de skoldet i rent vand. Kornet kunne hønsene få, og Marens høns lagde æg året rundt. Et 2 liters blåt emaljeret krus stod altid på køkkenbordet, fyldt med øl. Alle, der hav-

Niels Chr. Nielsen, Nørhå, født 29. december 1866, død 27. oktober 1942. Min far tog dette billede, da Niels skulle have legitimationskort.

Maren Kathrine Nielsen, Nørhå, født 15. september 1869, død 25. december 1946, også fotografere af min far.

de ærinde til gården, blev budt en tår øl af det krus.

Når de spiste i stuen, kom kruset på bordet, og alle drak af det. De spiste også af fælles fade, store fade, som alle, der sad ved langbordet, kunne lange til. Skemaden blev spist med hornskeer. Mændene tørrede deres skeer af i skjorteærmet. Maren og Hedvig tørrede deres skeer af i deres forklæder. Så blev skeerne lagt i skuffen i langbordet.

I stuen, hvor de spiste, var der bilæggerovn, og ved bordet under vinduerne var der fast bæk, som også gik om for enden af bordet. Ved den ene bordende sad Niels i sin stol. Ved siden af stod Marens stol og Hedvigs stol. Kristoffer sad ved den anden bordende.

På væggen hang et ur med et skønt billede af en jagthund med en fasan i munden. Jeg blev aldrig træt af at se på det billede af den søde hund. Alle møbler var hjemmelavede, men hvor var de flotte. Marens og Nielses senge stod også i den stue – med fodenderne mod hinanden. I en dragkiste havde de deres undertøj. Nok var de gammeldags, men de var propre og skiftede hver lørdag aften. Kri-

stoffer og Hedvig havde eget soveværelse med købte senge og madrasser.

Om aftenen sad de ved tællelysets skær. Maren og Hedvig med deres bindehoser. Kristoffer bandt halmkurve »halmløb« og sivsko. Niels læste i »Ugens nyheder«. Kristoffer brugte skrå og havde en spytbakke, lavet af træ og fyldt med sand. Den stod ved hans fødder. Til min fars og mors bryllup gav Kristoffer og Hedvig dem en halmkurv, fyldt med korn. Den opbevarede de hele deres liv.

I den store stue, hvor de allerfineste ting holdt til, var der et billede af mig i sølvramme. Jeg var fotograferet på min 2 års fødselsdag. Det billede havde Kristoffer og Hedvig med, da de kom på alderdomshjem. Når Maren gjorde sig fin søndag eftermiddag tørrede hun sig i ansigtet med en lille bitt stump svamp og glattede sit hår med en stump kam. Så længe den kunne bruges, måtte den ikke smides væk. Hvornår de vaskede sig over det hele blev aldrig nævnt, men ingen af dem lugtede grimt.

Maren havde aldrig ejet en frakke. I gange hang hendes pæne sjal, og der stod et par blankpudsede, sorte spidsnæsedede træsko med

kunsthærdigt flettede halmvisker i. Hun havde aldrig haft et par sko. Så længe hun kunne, tog hun en gang om året til Thisted med bus. Hun havde sit sjal på, et stort sort tørklæde på hovedet og gik i træsko. Det var et særsyn dengang.

Hun købte et flot påskeæg til mig, for det var om foråret, hun tog af sted på denne tur. Påskeægget til mig var nok den eneste luksus, hun tillod sig i Thisted, men det var en tradition. Når jeg havde fødselsdag og ligeledes til jul fik jeg enten en tokrone eller to kroner af ægte sølv, hentet fra kistebunden. De mønster gemte jeg godt, og nu har min søn Ebbe fået dem til sin møntsamling.

En juleaften lå min mor på sygehuset, og min lillebror var i pleje hos vores bedsteforældre i Thisted. Da skulle vi, far og jeg, holde juleaften hos vores gode naboer Maren og Niels. Vi fik krøsterkål og kogt, saltet flæsk,

men ingen dessert. Så fik vi kaffe og småkager og et æble senere på aften. De havde ikke noget juletræ, så far gik hjem efter vores. Så gik vi rundt om træet. Maren og Hedvig sang julesalmer. Det var den eneste gang, de havde juletræ i huset.

En moderne ting havde de dog: en telefon, der hang på væggen i en anden stue. Folk kunne bare komme og ringe. Det var en ven-tjeneste. De var meget gæstfrie, og ingen gik forgæves til dem efter hjælp. Hvor telefonen hang, var der en masse mindetavler for deres slægtninge i glas og ramme, utrolig flot udført. Rammerne var faktisk rene kunstværker. Så var der nogle pæne møbler – også hjemmelavede, og lidt nips havde de også: to pottedplanter i hvert vindue, men ingen steder var der gardiner. Maren ville gerne, men Niels ville ikke have »klude« for vinduerne. I storstuen var der mange skabe og flere drag-

Nilda Marie Jensen, født 11. juli 1933 i Nørhå, gift med Niels Markusen. De har i ca. 40 år boet i det røde hus på Bjerget 11 over for sportspladsen i Nors. Nilda lægger ikke skjul på, at hun i lighed med flere thyboer har spansk blod i årerne. Hun har det fra sin bedstefar i Thisted. Foto: Jørgen Miltersen.

I sin barndom gik Nilda næsten hver dag ad denne vej over til Maren og Niels Chr. Nielsen, Kristoffer og Hedvig – i dag Kalkværksvej nr. 5. Ejendommen blev overtaget af Holger Hansen og ejes i dag af Stense Malle. Nildas forældre boede på Kalkværksvej nr. 8, der i dag ejes af Nildas bror, Flemming Jensen. I Nildas barndom i 1930'erne boede Maren og Niels i et stråttækt stuehus. Nilda gik over til dem, så snart hun kunne stavre af sted. Til ejendommen hørte foruden to store, danske heste en halv snes køer, grise, får og høns. Ægteparrets eneste barn, sønnen Kristoffer, blev gift med Hedvig, datter af Dorthea og Chr. Borggaard Christensen, Nørhå. De overtog ejendommen efter forældrenes død. Kristoffer og Hedvig havde ejendommen, indtil Kristoffer brækkede et ben og fik det sat af. Derefter havde de en mindre ejendom, indtil de kom på alderdomshjemmet i Snedsted. Kristoffer, født 1. april 1896, døde 31. januar 1976. Hedvig, født 1. maj 1900, døde 9. september 1982. Foto: Jørgen Miltersen.

kister, hvori mange ting blev opbevaret. De købte ind en gros af mange ting til husholdningen.

De havde en tjenestedreng. Det var næsten altid en nykonfirmeret dreng fra enten Stenbjerg eller Vorupør. Hans kammer var i stuehuset. Det var et pænt og godt værelse, og det blev holdt med sengetøj og frisk halm. Det brugte de også selv i deres senge, men de skiftede tit. Det var heller ikke almindeligt, at

tjenestefolkene havde kammer i stuehuset – hvert fald ikke drenge og karle.

Af fersk mad foruden fisk fik de finker og blodpølse. Ellers var alt saltet og udvandet. Så blev der kogt ærter, kikærter med skaller og grønkålssuppe. Til aftensmad var der altid et saltmadsfad. Rullepølse og deslige skulle ligge på en bestemt måde på det store lerbord. Der var også nogle meget trykke skiver rugbrød til hver og the.

Om sommeren i høstens tid var der mange daglejere, for de høstede med le, og der var mange kvinder til at binde neg. De fortsatte om aftenen, når et arbejde skulle være færdigt. Inden de tog hjem, var der »nætter« – gerne rabarbergrød eller kold bygggrød med mælk til i et stort fad af hver art. Så kunne de bare lange til. Det var nu ikke alle fremmede, der var glad for det, men det generede ikke mig, selv om jeg var lille og vant til tallerkener derhjemme.

Når jeg var hos dem, og der var alle disse fremmede arbejdere, sad jeg tæt ved Niels, og vi havde en lille skål grød og mælk, som vi var fælles om. Det var helt igennem ægte, dansk almue, og det holder jeg meget af. Deres dyr var også noget helt særligt. Hestene var de store kæmpeheste, danske heste. Køerne var de gammeldags brogede, som er et sjældent syn i dag.

Måske lyder det underligt, når jeg hele tiden omtaler Maren i forbindelse med maden og husførelsen, men Hedvig gik faktisk som tjenestepige. Det blev ved med at være Maren, som bestemte alt. Af håndarbejde strikkede Maren og Hedvig strømper både til sig selv og til Niels og Kristoffer, også vanter og uldtrøjer. Vanterne blev »vulket« på et bræt, så de blev filtret. Så var de varmere.

Deres hund var også speciel – en stor labrador, som hed Nora. Hun var så klog og forstod alt, hvad der blev sagt. Jeg kan huske, at når de havde sendt bud på mejeriet efter ost – de købte en hel ad gangen – så lukkede Maren Nora ind i stuen og sagde:

Nora, kan du sætte dig op på bænken, og så siger du til, når mælkekusken kommer. Vi skal have ost i dag.

En stund efter gøede Nora, og så skulle osten hentes. Der var et godt stykke vej, hvor også mælkejungerne skulle hentes. Nora kunne mange andre ting. En dejlig rar hund.

Jeg var meget ked af det, da Maren og Niels gik bort. Først Niels i 1942, og få år efter var Maren borte. Hun sov ind juleaften lidt over midnat i 1946. Mine forældre var der, og min lillebror og jeg sad alene den aften. Jeg var 12 år den gang. Da Niels og Maren blev

begravet, var deres egne heste spændt for stadsvognen, der skulle køre til Nørhå Kirke. Jeg gik bag efter sammen med andre naboer. Efter begravelsen var der gilde, og der manglede ikke noget. Der var suppe, tartaletter, steg, budding og kaffe med kransekage og småkager. Ved Marens begravelse var det småkager, hun selv havde bagt til jul.

Kristoffer overtog gården og havde den til 1948, da han solgte den til Holger Hansen. Maren og Niels, Kristoffer og Hedvig. Det var alle fire mennesker, som jeg holdt utrolig meget af. Jeg glæder mig i dag over at have kendt dem og deres levevis. Åh, disse minder. Jeg genoplever lyde og dufte – en sommerdag i Marens have, hvor bierne summer, og roserne dufter. Et stykke kultur, som ikke findes mere. Det er skønne minder at tænke tilbage på. Når jeg besøger kirkegården i Nørhå – mine forældres grave og alle naboer og venners, så er det en andagtsstund for mig.

Maren og Niels Chr. Nielsen blev begravet på Nørhå Kirkegård.

Hannæs-gruppens store indsats under besættelsen

*Af Axel Ansø, Sdr. Øsløsvej 11, på grundlag af oplysninger fra
Holger Bruun, Vejlevejen 21, Øsløs, m. fl.*

Da Hannæs for 60 år siden var besat af tyske tropper, gjorde modstandsfolk en tapper indsats, som vi må mindes i taknemmelighed. Tyskerne anlagde fæstningsværker omkring Hanstholm, på Bulbjerg og mange flere andre steder som led i befæstningen af den jyske vestkyst.

Den danske modstand spirede frem efter 9. april 1940. Modstanden tog til, da den danske regering trådte tilbage 29. august 1943, og den blev forstærket, da det danske politi blev sat ud af kraft 19. september 1944. Nogle betjente slap væk i tide og dannede mange steder kernen i modstandsbevægelsen, men et par tusinde blev interneret i tyske lejre. Mange af dem mistede livet.

Engelske flyvere havde til opgave at kaste våben og sprængstoffer ned på aftalte steder. Flyverne blev vejledt fra danske pejlestationer. En radiosender blev kastet ud ved Pandrup. Den blev fordelt i 2-3 kufferter, der blev sendt med tog til Frøstrup Station, påtegnet bøger til Tømmerby Skole. På stationen mødte en ung lærer fra skolen op for at transportere de tunge kufferter på cykel, først til

sin bolig i den gamle skole i Tømmerby – siden til Tømmerby Kirke.

Den unge lærer, Charles Sloth (senere Fjerritslev) fik hjælp af den unge landmand Jens Skovsted. De etablerede en pejlestation i Tømmerby Kirkes tårn og forsynede den med en 5 meter lang antenne, der ragede op gennem tagstenene. Pejlestationen blev forsynet med en sprængladning, for hvis den blev opdaget, måtte den ikke falde i tyskeres hænder. Særmeldinger i BBC fortalte, hvornår nedkastninger kunne ventes. De to operatører blev gennem koder i BBC's særmeldinger kaldt til aktion i kirketårnet, gerne fra kl. 23 til halv fem om morgenen. De sad i op til 14 nætter i træk i det kolde kirketårn. Sener flyttede de til den tomme Kærup Skole.

Blandt Hannæs-gruppens aktive medlemmer var Holger Bruun, som sammen med sin far, tømmermester Aksel Bruun, Damhuset (n. Højstrupvej 139), havde lidt arbejde hos Georg Agesen på Højbjergvej 7 nær Vikinggravene. Hos Georg Agesen havde to politbetjente fra Thisted fået husly. Disse betjente havde forbindelse med kontaktmande

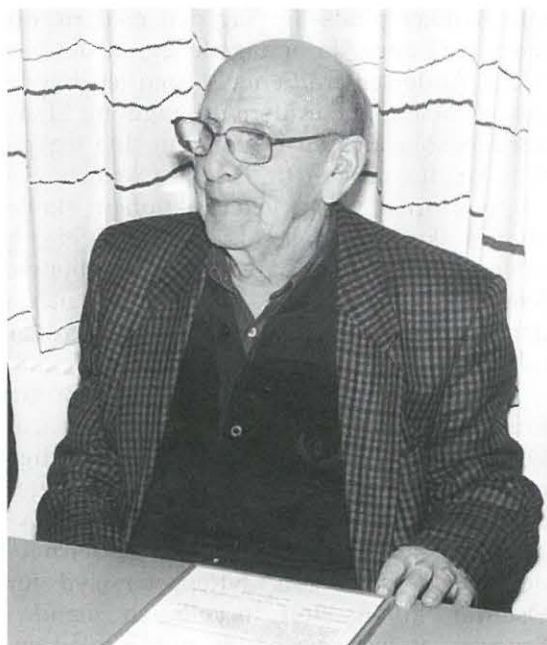
»Bent«, og derved fik Hannæsgruppen forbindelse med det illegale Danmark. Da Holger Bruun en dag kom forbi på motorcykel uden plader, sagde Georg Agesen: Jeg skal skaffe fem pålidelige mænd foruden mig selv til at modtage våben.

Den lokale modstandsgruppe kom foruden Georg Agesen selv til at bestå af hans nabo Holger Sunesen, kommunekasserer Thorvald Pedersen, som havde en lille gård (nu Højstrupvej 78), muremester Henry Kold Larsen, Tømmerbyvej (tidligere Højstrupvej 119), vognmand Chr. Søb Lyng, Vesløs Stationsvej lige før kroen, og Holger Bruun. De fik en tidligere militærmand, Niels Thorning, Øsløs (nu Søndre Øsløsvej 26), som gruppeleder og som hjælpere: Christoffer Christensen, der boede hos og arbejdede hos Georg Agesen, ellers Højstrupvej 95, vognmand Niels Christensen (Olsen), Øsløs ved Forsamlingshuset, og dennes søn Gunnar, nu Søndre Øsløsvej 5. Hjælper var endvidere gdr. Christen Kold, Gårdbæk i Amtoft, hvor våben blev gravet ned.

Den første nedkastning kan Holger Bruun ikke huske så meget fra: Vi var alle med for første gang, og jeg kan ikke huske ret meget fra denne nedkastning, men Hartvig Johansen, Nors, har fortalt om denne første nedkastning ved Østerild i bogen »Østholmen«

Det var i februar 1945. Vi var en lille flok, der gik og ventede spændt på, om vort kodenavn skulle lyde i radioen fra London. Så en aften kom meldingen til os, og vi var klar over, hvad vi skulle den nat. Der gik bud rundt for at sikre, at alle havde hørt meldingen, og vi aftalte nærmere om mødestedet. Vi var fire mand, som bestemte os til at gå ud til nedkastningsstedet ved Tousig.

Vi gik langs Fjerritslev-banens skinner. Da vi nærmede os pladsen, blev vi stiltfærdigt stoppet af en dansk vagtpost, som gav besked om, hvor de andre befandt sig. Det var bælgrømt, så det varede lidt, inden vi opdagede, at nogle bevægede sig i skovkanten, hvor vi skulle vente. Hvor mange vi var, vidste vi ikke noget om, og hvem det var, der stod lige op ad én selv, anede man heller ikke. Mon det var én, man kendte?

Holger Bruun er født 30. januar 1921 og var 19 år, da Danmark blev besat af tyskerne i 1940. Han blev i 2002 udnævnt til æresmedlem af Lokalhistorisk Forening for Sydhannæs og i den anledning fotograferet af Arne Pedersen.

Da ordren blev givet, at der skulle sendes lyssignaler til flyveren fra de forud bestemte pladser, steg spændingen. Vi ventede i stilhed, og vi frøs. Vinden kom fra øst og var frisk og kold. Alle stod nok med let åben mund for bedre at kunne lytte. Så var der nogen der hviskede, at de kunne høre fly. Igen lytter alle anpændt. Ja, det er rigtig nok. Nu kan alle høre en svag brummen i sydvestlig retning, og den kommer hurtigt nærmere. Det aftalte signal med lys gives til flyet. Det store, sorte skrog kommer ind over pladsen i den rigtige retning, men ret højt oppe.

Vi kan se lugerne åbne sig. Containerne ryger ud i hurtig rækkefølge og falder ned mod os. Så ændres billedet pludseligt. Den mørke himmel over os bliver helt hvid af udfoldede faldskærme. De driver ind mod skoven, hvor vi står. Et smukt syn, der dog kun varer kort, og så bliver der travlhed.

Undervejs med den første container sagde

min makker pludselig: Tag den med ro, dit lange hyl! Først da opdagede jeg, at det var Aksel Andersen fra Sennels, som jeg havde kendt i hele min barndom og ungdom. Efterhånden som aftenen skred frem, løb jeg på flere kendte ansigter fra Nors og Sennels. Da vagtposternes våben efter aktionen skulle aflades, skete der et uheld. Et skud gik af, og desværre ramte det lederen af operationen, Jens Kirk, Thousgaard, i låret. Han blev næste dag bragt til Sydthy og skjult, til krigen var næsten forbi.

Så vidt Hartvig Johansen. At Holger Bruun først senere hørte om dette uheld tyder på, at Øsløfolkene på det tidspunkt var færdige med opgaven og på vej hjem. Morgenen efter opdagede tyskerne, hvor nedkastningen havde fundet sted, og den tyske officer, der havde kommandoen over lytteposten syd for Østerild, kunne stolt fortælle en mand i Brugsen, at tyskerne havde fundet pladsen, og at de næste gang nok skulle få ram på modtagerne.

Det kan tilføjes, at den tyske officer efter befrielsen fandt ud af, at manden, han havde betroet sig til i Brugsen, var tømrermester Levin Gregersen, der var én af de mest aktive modstandsfolk.

Da tyskerne kendte nedkastningsstedet, måtte der findes en ny plads, og den skulle først godkendes i England. Det tog en måneds tid. Den nye plads blev Thorsbjerg (Snekkerbjerg) ved Øsløs. Det var en fin, åben plads med indflyvning fra sydvest og en høj granskov mod vest. Det var en fin plads med hensyn til indflyvning, men tilkørselsforholdene var ikke de bedste. Vejen gik gennem bebygget område.

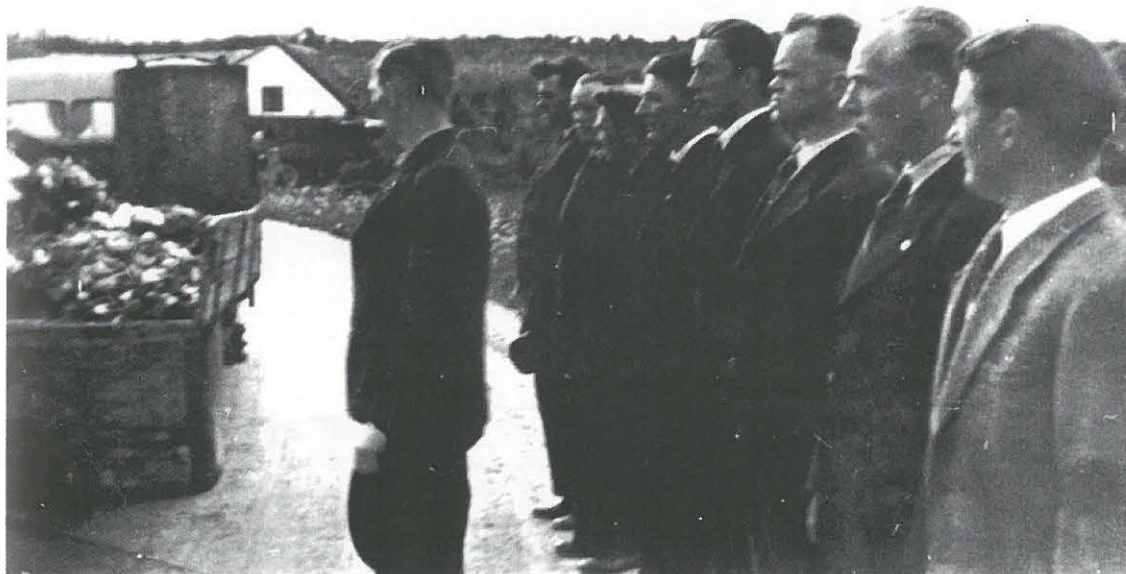
Der må i følge Holger Bruun have været to nedkastninger ved Snekkerbjerg. Første gang var der ikke så mange deltagere med og næppe nogen fra Østerild. Om den første operation har vi ikke så mange oplysninger. Christoffer Christensen, svoger til Erik Hansen på Højstrupvej 95, arbejdede for Georg Agesen og boede hos ham. Han kørte hestevogn til de forskellige nedkastningssteder. Han havde på vognen gruppens maskingevær på trefod. Det må ikke have været rart at blive stoppet med den last.

Når containere med våben var kastet ud som perler på en snor, skulle de tillige med faldskærmene samles ind, løftes op på hestevognen og det hele transporteres til Gårdbækhave. Christoffer kørte med hestevognen langs stranden for at undgå at møde nogen. 3-4 af betjentene hos Georg Agesen tog med derud for at hjælpe med aflæsning. Man skulle synes, at andre boede mere bekvemt for denne transport, men hverken ejere af hestevogne eller lastvogne var glade for at deltage i våbentransporter.

Til den næste operation ved Snekkerbjerg havde man allieret sig med vognmænd, og hestevognen blev kun brugt til at køre containerne hen til lastvognen. I Gårdbæk blev containerne gemt i laden, og faldskærmene blev gravet ned. Holger Bruun kunne nu liste hjem. Klokkeren kunne være både 4 og 5 om morgenen, inden han kom til sine forældres hus, men de opdagede ikke noget.

Om den anden operation ved Snekkerbjerg fortæller Holger Bruun: En lørdag aften havde vi været til rejsebio i Øsløs Forsamlingshus. Efter forestillingen skulle nogle af os videre til nedkastning sydøst for Snekkerbjerg. Henry Kold og jeg gik derud. Andre gik eller cyklede ad forskellige småveje, men ikke i flok. Der var jo udgangsforbud, og vi var noget forbavset over, at der var flere folk forsamlet derude. Det var nogle fra Nors og Østerild. De kom for at hjælpe og skulle ikke have våben med.

Hartvig Johansen fortæller: En lørdag aften kl. ca. 7 kom meldingen om en ny nedkastning. Hvis jeg husker ret, var kodeordet »Hil sen til Doris«. Vi kørte af sted to og to fra Østerild med passende afstand. Ved ca. 10 tiden gik strømmen af cyklister gennem Øsløs fra syd op ad den nuværende Højstrupvej mod Thorsbjergvej, som svinger mod øst den nordlige ende af Øsløs (Skårup). Så mange fremmede var Øsløsboerne ikke vant til at se på én gang, og nogle af dem begyndte at råbe højt om, hvad der var på færde. Det endte med, at et par af vore vagter måtte hen byen og kraftigt anmode de mest højrøstede om at gå hjem og holde kæft. Ellers ville de ske noget alvorligt. Disse ord blev understrøket.

Dette billede er det eneste, det er lykkedes at fremskaffe af medlemmer af Hannæs-gruppen. Det er taget sidst i maj 1945. En engelsk flyver, Harold Owen Sherman, drev i land ved Holmtange i Øsløs og blev fundet af Holger Sunesen, Vesløs, og Karl Pedersen (Frensen), Øsløs. Medlemmer af Hannæs-gruppen var blandt dem, der stod æresvagt ved Øsløs Kirke, da liget på en lastbil med gasgenerator skulle køres til Fjerritslev, hvor en anden engelsk flyver fik sit sidste hvilested. Medlemmer af gruppen kørte med til Fjerritslev og sænkede kisten i graven. Sognepræsten fra Øsløs, Aksel Hansen, var fulgt med og foretog jordpåkastelsen. Den anden engelske flyver, Michael Andrew Brogan, blev fundet ved Gøttrup, og i følge Hannæs-bogen forestod pastor Thorlacius-Ussing denne begravelse. På kirkegården i Fjerritslev blev rejst en sten med navne på de to forulykkede flyvere og denne tilføjelse: »For Danmarks frihed. Rejst af danske i Hanherrederne og Hannæs«. På billedet står lederen af gruppen Niels Thorning, Øsløs, forrest. De øvrige er fra højre Herold Jørgensen, Vesløs, Holger Bruun, Øsløs, Johannes Pedersen (uddeler i Øsløs), Harald Mikkelsen, Øsløs, Jens Krogh, Vesløs, Ingvar Vigsø, Øsløs, Henry Kold, Øsløs, og sognefoged Edvard Sørensen, Øsløs.

get ved, at vagten viste maskinpistolen frem fra frakkens skjul. Så blev der ro – i alt fald et par dage.

Holger Bruun føjer til: Når vi stod i mørket og ventede på, at der skulle komme en engelsk flyver eller to efter vejledning fra Tømmerby Kirke, stod 3-4 af os klar med lommelygter. Vi var meget anspændte, men når det gik løs, arbejdede vi meget koncentreret og havde dårlig tid til at tænke. Vor leder, Niels Thorning, var den, der tænkte og gav ordre, hvis noget uforudset indtraf. Når

maskinen kom, blev lommelygterne tændt og hurtigst muligt derefter slukket igen.

Her ved den 2. operation ved Snekerbjerg skete der noget uforudset, som fik det til at løbe koldt ned ad ryggen på os alle. Vi ventede to fly denne aften. Den første kom til tiden, men ind over Bulbjerg kom den under kraftig tysk beskydning, og piloten drejede af og fløj ud over havet igen. Kort efter kom en flyver med samme kurs mod os. Signallysene blev atter tændt. Pludselig skreg Niels Thorning: »Sluk lysene for helvede! Det er en tysker«.

Engelske flyvere blev vejledt fra en pejlestation, som blev etableret i Tømmerby Kirkes tårn af lærer Charles Sloth og landmand Jens Skovsted. Når pejlestationen skulle i brug, blev en 5 meter lang antenne stukket op gennem tårnets tag.

Den tyske maskine forsvandt i retning mod Aalborg. Kort efter kom en engelsk flyver, og trods stærk beskydning droppede den sine 12 containere, der kunne veje op til 500 kg stykket. Vi fik meget travlt, og kort efter kom endnu en engelsk flyver med 12 containere. I hast fik vi indsamlet alle containere, faldskærme hevet ned fra træer og læsset på en vogn, og vi kunne så tage hjem, men vi var helt sikre på, at tyskerne havde slået alarm.

Det med at komme hjem var sin sag. Der var al mulig grund til at være helt ekstra forsigtig. Henry Kold og jeg havde ikke cykler med, og vi gik fra nedkastningsstedet mod øst ned til Glombak, derfra sydpå til Bygholm langs med vandet, idet vi måtte hoppe over mange grøfter og blev drivvåde. Så gik vi over vejen og ud over Holmtange hjemad til Øsløs uden at blive opdaget.

Da Østerildfolkene var på vej hjem på cykel, blev nogle af dem antastet i Vesløshuse, mens andre gemte sig i skoven med deres cykler. Vi erfarede samme nat, at tyskerne måtte være blevet informeret forkert af deres egne og havde begivet sig til Vesløshuse til det gamle nedkastningssted i stedet for til Snekkerbjerg.

Vi havde vognmand i Øsløs, Niels Christensen (Olsen) og hans søn Gunner til at køre det nedkastede gods til Gårdbækhage med deres lastbil. Hvad der videre skete med godset, ved jeg ikke. Jo mindre man vidste, desto bedre var det. Vi hørte senere, at godset kom til Thisted Havn og blev læsset over på en fiskekutter.

Vi fik vore våben fra Jens Kirk, Thousgaard. Hos ham havde vi først været med til at rense geværer, der var fuldstændig indsmurt i fedtstof, for at de kunne klare en tur i vandet ved nedkastning. Våbnene blev anbragt på Georg Agesens høløft, hvor vi rengjorde dem yderligere. Det var et kæmpearbejde. Vi skulle også lære at bruge rifler og maskingeværer. Vi holdt skydeøvelser mellem bakkerne på Højbjerg.

Det var ikke altid nemt at slippe hjemmefra, hvis man havde gæster, som ikke måtte få mistanke, og det kunne være vanskeligt at komme til nedkastningsstedet og hjem igen uden at blive set. Somme tider var der nogle nysgerrige og snakkesalige beboere, som vi måtte give en alvorlig henstilling om at holde kæft, siger Holger Bruun, der bl. a. har hentet oplysninger i »Hannæs Folk og egn«, skrevet af Ellen Amtoft Gregersen og Ingvar Jakobsen.

Kort før befrielsen opdagede Georg Agesen nogle grønklædte bevæbnede soldater i skoven vest for hans gård. De henvendte sig til ham for at købe cigaretter, mælk og madvarer. De var meget krævende og ønskede at bo på høløftet, men det satte Georg sig af naturlige årsager kraftigt imod.

Da Georg ikke kunne tale tysk med dem, fik han fat på pastor Aksel Hansen. De var stadig meget aggressive og prikkede præsten i maven med et skarpladt gevær, men han fik dem dysset ned. Det viste sig, at det var geor-

giere, der var deserteret, sandsynligvis fra Bulbjerg. De havde stjålet 50.000 kr. i femkronesedler, beregnet til lønninger, og de havde slået en tysk officer ihjel.

Så kom endelig 4. maj 1945 med befrielsesbudskabet i radioen. Alle blev usigelig glade og overstadige. Vi rev mørklægningsgardinerne ned og rendte ud på vejen. Da jeg kom hjem, fortalte mor, at Georg Agesen havde ringet. Han ville gerne, at vi skulle mødes hos ham på Højbjerg. Så cyklede jeg op til Georg og fik udleveret en let maskinpistol med tilbehør. Jens Kirk var kommet kørende i personbil til Georg den samme aften med våben. Jeg havde en motorcykel, der var opklodset, og det havde Henry Kold også. Vi fik udleveret nummerplader og benzin. Jeg skulle køre med Niels Thorning, og det gjorde jeg faktisk hele tiden. Jeg kørte også som ordonnans

Hele Hannæs-gruppen kom til Thisted. Henry Kold og jeg kørte på vore motorcykler, og jeg havde Niels Thorning bag på. Vi samledes først på Frederikstov ved den sekskantede kiosk. I Thisted var alt på den anden ende, og det gik ikke stille af, når modstandsfolkene og især »de sidste dages hellige« anholdt deres ofre og afleverede dem på Realskolen, nu Plantagehuset.

De mere besindige borgere fra Thisted og opland kunne ikke lide den måde, det hele blev håndteret på. Vi fik faktisk et skidt ry. På et tidspunkt skulle jeg køre Niels Thorning til Realskolen, hvor det hele blev styret fra en kommandocentral. Især Georg Agesen gav udtryk for sin utilfredshed. Vi var med til at passe og tilse de internerede, og det var ikke rart.

Det var vist samme dag, Niels Thorning kom til mig og sagde, at vi havde fået besked om at køre til Rødbro ved landevejen vest for Frøstrup ved Østerild Skov. Henry Kold var nok kørt derud selv, 3-4 andre med lastbil. Vi skulle etablere en spærring i en grøft ved Rødbrogård. Der var kommet meddelelse om, at en bilfuld Hipoer fra Vendsyssel var på vej til Hanstholm, hvorfra de skulle ud af landet ad søvejen. Hipoerne var sortklædte forbrydere, der var kendt for deres mishandling af modstandsfolk. De måtte formodes at være

desperate. Vi fik strenge ordrer om, hvordan vi skulle forholde os. Vi skulle så vidt muligt ligge i skjul i vejkanterne. Vi havde et maskingevær med trefod, og når Hipoerne kom, skulle vi i hvert fald skyde først og skyde for at dræbe. Ellers havde vi overhovedet ingen chance for at overleve. Vi følte, at vi var seks urutinerede bønderkarle, der havde fået en alt for stor opgave. Heldigvis viste det sig, at Hipoerne var kørt over Aggersundbroen.

Hannæs-gruppen blev udvidet til 12 mand – ene gode folk. De nye folk var Herold Jørgensen (medhjælper på Vejlerne), Frede Thorning (musiker og kioskmand fra Vesløs), Harald Mikkelsen (kommis i Vesløs Brugs), Ingvar Vigsø (husmand fra Øsløs) og Johs. Pedersen (uddeler i Øsløs). Disse folk var ikke som andre »sidste dages hellige«.

Vor næste opgave var at bevogte en stor samling tysk krigsmateriel ved Ellidsbølgård, hvor der var bomme og bunkere oppe i marken. Da vi kom derud, stoppede vi nær gården Mølbæk, for ud fra Ellidsbølgård kom en masse tyske soldater med pakker, trillebørene, barnevogne og hjemmelavede trækvogne. Den lange tur hjem var begyndt. Men tyskerne fik ikke noget med hjem. Alt blev taget fra dem ved grænsen.

Bevogtningen ved Ellidsbølgård varede et døgn ad gangen til 1. juli 1945, da brigaden kom fra Sverige og tog over. Niels Thorning var som gammel militærmand leder af vor gruppe, men den ukronede konge var Georg Agesen. Han formanede os altid om det, vi ikke måtte vide af hensyn til, at vi kunne blive taget af tyskerne. Han kunne trænge ind i alle problemer.

Da folkene ved vagtskifte en dag skulle hjem, var Georg væk. En eftersøgning viste, at han lå bag en bygning og var ved at skille en panserværnsmine ad. Mon den virkede? Vi var rædselsslagne!

Georg fik strenge ordrer til at opgive sit forehavende og tage med hjem til sin kone med livet i behold. Han havde altid store visioner, og bag ham stod hans kone »Søster«. Hun fik alting til at glide.

Præst og degn løb med sognets bedste piger

Af Arne Aabenhus, lærer i den lavloftede skole i Skjoldborg fra 1937

Den 11. maj 1937 blev jeg årsvikar for andenlæreren ved Skjoldborg Skole. Skolen var treklasset og fulgte den såkaldte »vestjyske skoleordning«. Den gik kort ud på, at de ældste elever havde lange skoledage om vinteren og korte om sommeren, mens det var omvendt for de yngste. På den måde sikredes der landmændene ekstra hjælp i den travle sommertid, og eleverne fik alligevel det antal timer i skoleforløbet, som lovgivningen krævede.

I det hele taget var skoleårets rytme tilpasset det bondesamfund, skolen var en del af. Således begyndte sommerferien, når landmændene fandt høsttiden inde, og efterårsferien, når kartoflerne skulle tages op.

Men også på anden måde mærkede skolen den nærhed, der dengang prægede de mange landsby- og bondesamfund. Forældrene bakkede skolen godt op og følte ansvar for børnenes adfærd i skolen. Den væsentligste del af opdragelsen skete i hjemmet gennem de daglige sysler ude og inde. Så vi lærere kunne i højere grad satse på det, vi var uddannede til – at undervise. Og indtraf der disciplinære vanskeligheder – det kunne selvfølgelig ske, så var hjemmet næsten altid åbent for en samtale.

Man kunne kun svagt fornemme de sociale skel i børnenes påklædning. Nogle gange oplevede jeg elever med »fæddeløs hues« – det som i Blichers »Mads Doss« hedder »stonthoes«. Jeg mindes ikke at have oplevet egentlige skel mellem børn fra gårde eller arbejderhjem. Eleverne syntes heller ikke i deres leg og færden at være påvirket af et muligt skel. Det oplevede jeg til gengæld meget kraftigt, da jeg senere blev vikar i Herning.

Skjoldborg Skole lå mellem Hovedvej 11 og kirkegården, hvor der nu er parkeringsplads. Bygningen var lang, orienteret øst-vest og rummende to klasseværelser adskilt af elevernes indgang med knage til tøj og reoler til træsko og gummistøvler. Til venstre lå andenlærerens klasseværelse, og bag det lå hans såre beskedne lejlighed. Til højre for indgangen var førstelærerens klasseværelse og bag det lå hans lejlighed.

Bygningens stråtag var nylig blevet afløst af tegl. Der lå endnu synlige rester af gammel tækning op mod naboskel. Samtidig med tegltaget fik skolen installeret elektrisk lys, men vand måtte fortsat hentes ved punpen, der stod på legepladsen mellem skolebygning og kirkegårdsmur.

Skolestuen havde vinduer både mod syd og nord. Det gav godt arbejdslys. Skolestuernes gulve blev hver lørdag smurt over med støvbindende olie. Stanken fra olien aftog kun lidt i ugens løb.

Ved væggen inden for døren til skolestuen var katederet, og mod bagvæggen stod den store, sorte kakkelovn. Den blev fyret med tørv. Det var lærernes pligt selv at bære tørv ind og tænde op. Så i vintertidens mørke og kulde skulle lærerkonen stå tidligt op!

Legepladsen var lang og smal. Ud over vandpumpen var der langs kirkegårdsdiget ribber og bomme, som man ser det på gamle skolebilleder. Pladsen var oprindelig gruset, men op mod kirkegårdsmuren voksede der græs og vilde planter i flor. Gymnastik var altså udendørs, og derfor kun en sommerfor-

nøjelse, afhængig af vind og vejr. – Det var mærkeligt, hvor ofte det var dårligt vejr, netop når der skulle gøres gymnastik. Måske hang det sammen med, at læreren havde 36 ugentlige undervisningstimer, og gymnastikken var dagens sidste.

Mod nord grænsede skolen op til vejen til gården Midholm. Bag den lå et lille græsareal, som kommunen havde købt til en lille sportsplads for skolen og Gymnastikforeningen. En del af arealet blev dog køkkenhave til førstelærers kartoffelavl.

Jobbet som kirkesanger var et anliggende for andenlæreren. Der var intet kirkeorgel, så jeg måtte skyndsomt anskaffe mig en stemmegaffel. Man fortalte mig forøvrigt, at den tidligere førstelærer (Sortfeld) helst ville synge solo i kirken. Det blev derfor en brydsom

Skjoldborg Skole 1943

Gymnaster fra Skjoldborg-Kallerup Gymnastikforening på Sjørring Volde 1942

opgave for den musikalske andenlærer, jeg vikarierede for, at opdyrke kirkesangen. Et arbejde jeg efter evne fortsatte.

Ak! En dag var vikartiden udløbet, og jeg overtog et lignende vikariat ved Nørregades skole i Herning. Her blev jeg lærer for en 10. klasse. Næsten alle dens elever var drenge, og de fleste af dem havde adskillige timers arbejde, før skoleklokken ringede til undervisning. De havde job som avisbude, mælke-drenge etc., og når skoledagen var slut, var de bydrengene og lignende. Skolen var dem så inderligt tilovers. Dér kunne man sandelig tale om vanskeligheden ved »at bryde den sociale arv«. Skoleinspektøren mente dog at have et hjælpemiddel dertil. I klassens tavlerille

skulle ligge et spanskrør, og han så gerne, at det blev brugt. Jeg afstod dog, for flere af eleverne var større og uden tvivl stærkere end jeg.

Gudskelov. En dag var der brev fra Forældrerådet ved Skjoldborg Skole. Læreren, jeg vikarierede for, havde fået andet job. Om jeg var interesseret i at vende tilbage? – Om jeg var!

Mit ja lå i postkassen timen efter. Det var som at vende hjem, da jeg igen flyttede ind i »min« lille lejlighed – nu som aspirant i lærerstillingen, og da jeg kort tid efter havde opnået den krævede undervisningstid, blev jeg ansat som andenlærer. Lønnen var 190 kr. om måneden, hvorfra gik 15 kr. i husleje.

Hvor var det skønt igen at stå i den lavloftede skolestue, være mellem eleverne, få kontakt til forældrekredsen, genoptage arbejdet mellem de unge og møde sognet i kirken, der Gudskelov nu havde fået orgel.

Det folkelig-kulturelle foreningsliv havde og har mit hjerte. Pigegymnastikken var uden leder. Om jeg ville? – På seminariet havde jeg kun lært Bukh-gymnastik, men jeg søgte nu et kursus på Snoghøj Gymnastikhøjskole, hvor Jørgine Abilgaard var meget nervøs ved at slippe mig løs – ene mand blandt de mange piger. Indgående forklarede hun mig, hvordan jeg havde at opføre mig mellem »hendes piger«, og jeg er ikke i tvivl om, at pigerne fik at vide, hvordan de skulle omgås mig.

Da sognepræsten nogen tid efter sagde farvel til Skjoldborg-Kallerup pastorat for at overtage andet embede, slog han mig gemytligt på skulderen med et:

»Når De nu engang rejser fra Skjoldborg, sørg så for at ta' noget godt med herfra!«

Selv »bortførte« han den Kallerupdegns datter, og glimtet i hans øjne røbede, hvad han tænkte, men hvad vidste han?

Jeg trænede i sommertiden pigerne i håndbold. Under en kamp hørte jeg fra sidelinien:

»Se den bette piig dær. Hun e da så hulendes til at skyd mol.«

Den bette piig havde dog ét fejlskud: Hun ramte træneren. Mig! – Hun hed Anna Gisselbæk, var fra Nygaard i Nr. Skjoldborg og havde intet mod at skifte navn fra Gisselbæk til Aabenhus. Vi giftede os, hvilket tilmed var en økonomisk fordel. Tænk, jeg fik nu hele 15 kr. mere pr måned, fordi jeg var forsørger. Godt at »den bette piig« viste sig at være billig i drift.

Sognerådet var large, da det vejrede bryllup, og satte den stedlige tømrer til at udvide den lille hybel med køkken, bryggers, entré og soveværelse på loftet. Under trappen lavede tømreren verdens mindste lokum. Det fulgte trappens forløb op, så vi skulle sidde i krumbøjet stilling. Det værste var dog, at vi skulle bære »spanden« ud – over skolepladsen og håndboldbanen til naboskellet, hvor vi havde lov til at grave indholdet ned. Transporten skete i nattens mulm og mørke.

Jeg befandt mig altid godt blandt de Skjoldborg folk. Nød den thylandske under-spillede humor, der kan lokke enhver »udlænding« på glatis. Tre ældre søskende drev sammen fødegården i Nr. Skjoldborg. Under besættelsen var Anna og jeg mellem de indbudte til deres årlige »bøjel«. Straks vi var i entreen duftede det lifligt af kaffe. Et almindeligt trick, for da vi kom til bordet, var det igen kun Richs. Lidt bønner var gemt og lagt på komfuret – men altså duften.

Vel inden døre præsenterede de tre søskende os »flirende« for en nyanskaffelse: et klaver. Mærkeligt. Vi vidste alle, at de tre havde mange fortræffelige egenskaber, men musikalske, det var de i hvert fald ikke. Under kaffebordet udfoldede den thylandske humor sig vidunderligt, og selvfølgelig måtte klaveret blive dens omdrejningspunkt. De tre søskende riposterede så godt de kunne, og da kaffen var overstået, rejste broderen sig.

»Jow«, sagde han, »sø'en klavier ka' da bruges te møj ååndt en å spell«. Han løftede låget og trak både cigarer og cigaretter op fra dybet, mens vi måbende så til.

»Jow«, fortsatte han »Dæe stor de da tar.« Og mumlende kom det: »Å to hwa, dæ ka de jo da ett fin' dem«. Det var nok et dyrt, men uden tvivl effektivt gemmested for hamstringsgodset. – Og hille mænd, hvor der dog blev røg i stuen efterhånden som aftenen skred frem.

Ved en konfirmation var stuehuset for trangt til at rumme alle de indbudte gæster. Forældrene havde derfor beklædt laden med hvidt bordpapir. Serveringen var den sædvanlige suppe, steg og is. Da suppen var spist, rejste præsten sig som ventet og begyndte sin tale, men blev afbrudt. For pludselig hørtes hønsekaglen fra oven, og et øjeblik efter sejlede et eksemplar af racen gennem bordpapiret, landede på et af langbordene og løb – forfulgt af skafferen hen over bordet og ud. Det var svært for pastoren at fortsætte efter denne afbrydelse – og hændelsen, ja den blev jo ikke ringere ved genfortælling.

Det samme kunne siges om den ulykkelige mor, der ikke kunne skjule, at hendes ugifte datter var blevet gravid. Hun udtrykte sin

forundring over det skete med: »Å mi datter håd endda tow par bowser o«!

Den replik blev ikke glempt. Med variationer kom den til at dække over megen undren, når et eller andet faldt anderledes ud end tilsigtet.

Men besættelsestiden var en grum realitet. Selvfølgelig måtte den præge vor dagligdag i skolen, men især mellem de unge, for de blev i Thy som alle andre steder i landet udfordret af nazismen.

I skolen var der afvekslende aftenskole, aftenhøjskole eller studiekreds, og bag Afholdshjemmets nedrullede mørklægningsgardiner var der gymnastik, dilettant, folkedans, foredrag og møder af forskellig art. Det suppleredes med »fælleslæsning« i hjemmene. Efter få gennemlæsninger af et skuespil, blev det læst højt med fordelte roller for indbudte, interesserede gæster. Det var fortrinsvis tekster, der handlede om vort kulturelle værdigrundlag, der blev læst. Tekster af Hostrup, Bjørnson, Ibsen, Kaj Munk – og John Steinbecks illegalt afskrevne »Månen er skjult«.

Sangkoret øvede i de hjem, hvor der var klaver og gav gerne prøver på dets kunnen, hvor der var ønske derom. – Kulturlivets udfoldelse i hjemmene var for mig at se et værdigt modspil til de onde års mange deprimerende hændelser.

Men vilkårene var vanskelige. I cykellygterne måtte der kun være 1 cm lysstribe, og vejene var dårligt vedligeholdte. Brugerne af Afholdshjemmet kom for en dels vedkommende langvejs fra, og de måtte alle selv skaffe brændsel og selv tænde op og fyre i den store kakkelovn. Tørvene var sjældent tørre, og ofte måtte de gymnaster eller folkedansere, der havde »tur«, komme timer i forvejen for at sikre blot en smule varme, før øvelserne begyndte. Dette til trods var mit pighold en vinter på 44 deltagere. De sidste stod ude i entreen.

Gymnastikken var i det hele taget en populær aktivitet i Thy. Den årlige gymnastikfest på Sjørring Volde var en folkefest, der samlede tusinder af gymnaster og tilskuere. Der var tradition for, at Niels Buhk, Ollerup, afslutte-

de dagen med opvisning af sine elitegymnaster. Under besættelsen var jeg en tid formand for hovedkredsen. Da jeg i 1942 erfarede, at samme Niels Buhk havde foreslået regeringen, at dansk ungdomsarbejde blev indrettet og ledet efter tysk mønster, var styrelsen enig med mig i, at vi måtte sende afbud til ham. I stedet bad vi sceneinstruktør Just Thorning, Charlottenlund, komme og instruere et stort friluftsspil. Det blev »En kongekom« – et spil om Valdemar Atterdags genrejsning af Danmark i slutningen af 1300-tallet.

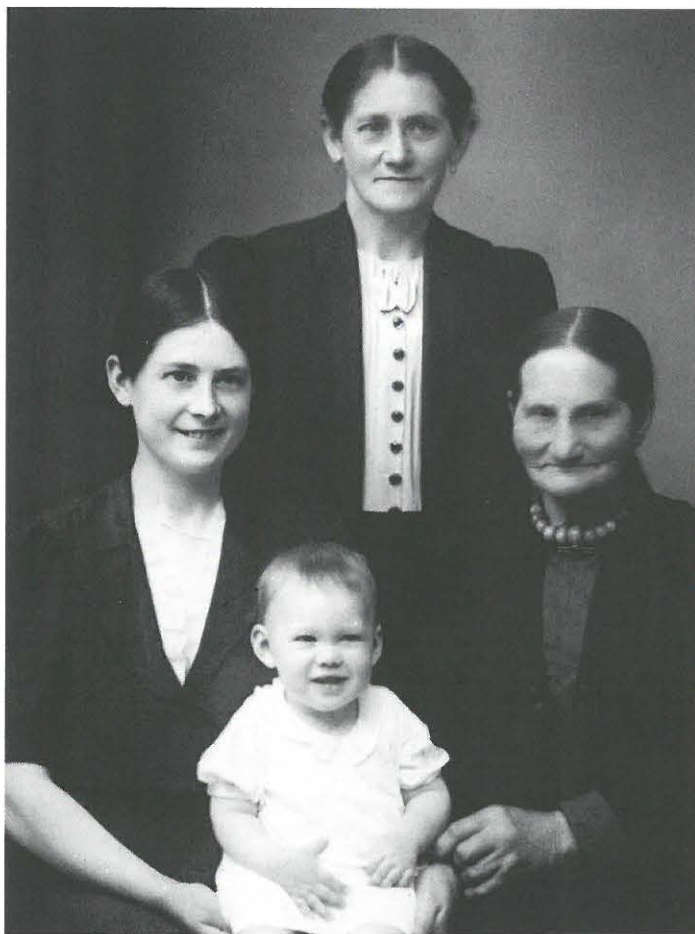
Det spil afvikledes dog ikke på Sjørring Volde. De var »besat« af tyskerne, så gymnastikopvisningen og friluftsspillet blev flyttet til Thisted Stadion tæt ved den tyske kaserne. Vi havde inviteret den kendte kaptajn Bartholdy til at holde afslutningstalen. Da han så tyske soldater linet op bag trådhegnet ved Hovedvej 11, vendte han sig mod mig og sagde: »Det er altså ikke for dem, jeg taler«. »Vil det sige, at De helst vil være fri«, spurgte jeg. »Nej, men De kan få ubehageligheder« var svaret.

Hans tale var som ventet en stærk appel til de unge om at værne, hvad der var dansk.

Mødet med Just Thorning blev til et samarbejde, der varede til hans død i 1983. Den umiddelbare følge af dette samarbejde blev oprettelsen af Dansk Amatør Teater Samvirke, hvor bl.a. vægter H.O. Jørgensen og redaktør Brunsgaard, Thisted, samt Gyrit Lund, Ø. Jølby, gjorde en fortræffelig indsats, men da var jeg ikke længere lærer i Thy. Anna og jeg befandt os da i Gråsten.

fra det gamle album

Fire generationer i Lyngby 1939. Den lille pige, der på billedet er ca. 1 år, er blevet stor. Det er Ragnhild Topp, født Munk Christensen, Australiavænget 10, Thisted. Hun har skrevet denne udførlige og gribende tekst: På billedet ses min mor, mormor og oldemor, Kathrine Christensen, kaldet Trine. Bemærk, at de tre voksne kvinder har samme frisur med midterskilning på trods af forskel i alder. Min oldemors forældre var blandt nybyggerne, der kom til Lyngby mellem 1864 og 1871. Da Vesterhavet var brudt igennem Limfjorden omkring Agger og Røn (Thyborøn), var mange fiskere blevet hjemløse. Således tvunget af omstændighederne måtte de søge andre steder hen for at klare dagen og vejen. Deres nye bosted blev således Lyngby. Jorden købte de af enken på »Lyngholm« – deraf nok navnet Lyngby. Det var et hårdt liv at være fisker. Der fiskedes fra åben strand i små både uden overdækning. Fiskernes levevilkår har altid været afhængig af vejr og vind. I december 1885 havde de ikke været på havet i lang tid, men den 23. december var vinden gået i øst, og de gik ud for at tjene lidt til den forestående jul. Den dag skete den store katastrofe for Lyngby. 8 fiskere druknede, deriblandt min oldefar. Min oldemor stod alene tilbage med tre små børn. Den yngste var min mormor, som blev født 9. december 1885 og kun 14 dage gammel, da hendes far, Carl Christensen, omkom. Tillige druknede hans to brødre, Peter og Niels. Ligesom Carl efterlod begge hans brødre sig kone og tre små børn. Min oldemor var 27 år og måtte nu alene sørge for udkommet. Hun stod på den åbne strand og rensede fisk. Bag efter gik hun med kurven på ryggen den lange vej til Svankjær og gårdene

der omkring og solgte fisk eller byttede med sul. På trods af det barske liv opnåede min oldemor at blive 83 år. Min mormor døde i 1964 kort før sin 79 års fødselsdag. Min mor døde i november 2002, 91 år gammel. Det hus, min oldemor boede i, ejes i dag af et oldebarn, Niels Christensen.

Karen Marie Gamby, Elmegårds Allé 21, 3400 Hillerød, har sendt dette billede af elever i 2. c Mellem på Thisted Gymnasium sommeren 1949. Forreste række fra venstre: Niels Rune, Grethe Yde, Gudrun Pedersen, Karen Marie Pedersen, Tove Pedersen, Kirsten Palmér, Ellen Oddershede. 2. række: Niels Vestergaard Tange, Ole Kirk, Karl Ludvig Würtzen, Aksel Villadsen, Karen Ottsen, lærer Esther Hvid, Ingrid Søgaard, Kirsten Høgh Larsen, Bodil Riis, Birte ?. 3. række: Ruth Korsgaard, Preben Stausgaard, Keld Vestergaard, Inge Merete Nordentoft Nielsen, Sonja Pedersen, Inge Poulsen, Grethe Nielsen, Paulina Grybaityte, Aase Søndergaard. 4. række: Otilie Poulsen, Sonja Quist Lynge, Jytte Kjær Larsen, Kirsten Nygaard, Else Groth Sørensen, Livia Kaufmanaiti, Anna ? Pedersen, Bodil ?, Irena Zilyte. Karen Marie Gamby føjer til: Paulina, Livia og Irena var flygtninge fra Litauen og jeg mener, de boede i Dragsbæklejren. Jeg flyttede fra Thisted i foråret 1950 og har ingen forbindelse med nogen af mine daværende klassekammerater. Hvor mon de befinder sig? Jeg er født i Strømgade 5, som min farfar Anders Pedersen ejede. Da jeg var 3 år, flyttede vi til Hundborgvej 57, i 1950 til København.

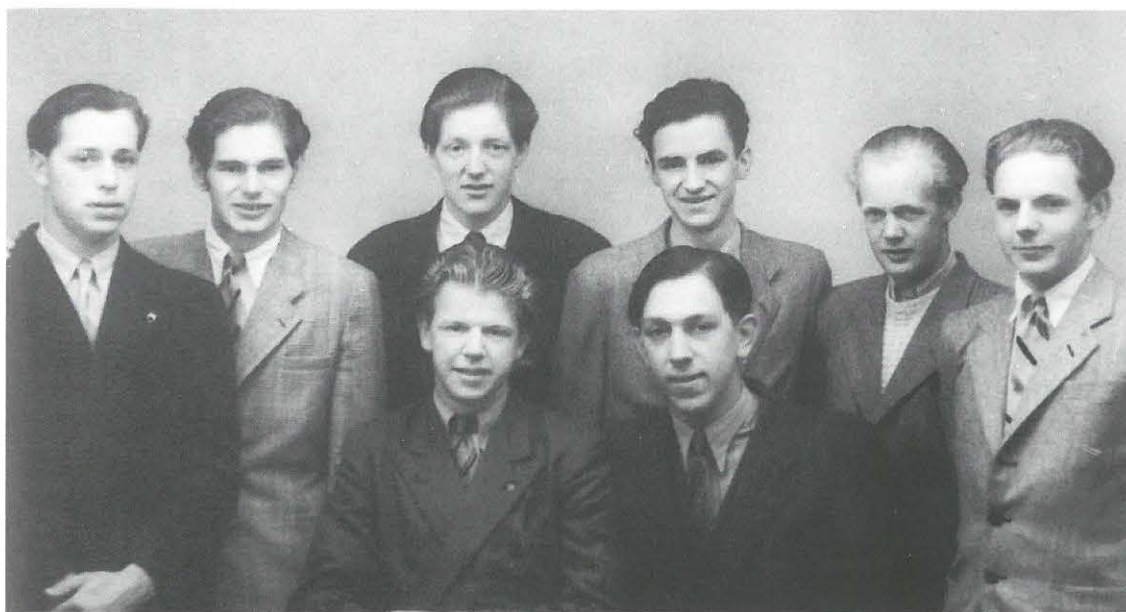
Dette skolebillede fra 5. B. på Thisted Borgherskole 1947-48 er kommet fra Karen Marie Amby, født Pedersen, Elmegaardsalle 21, 3400. Hillerød. Klasselæreren var Rigmor Schelle. I forreste række fra venstre: Conny Nielsen, Frede Madsen, Hans Jørgen Larsen, Orla Keldgaard, Poul Madsen, Else Margrethe Nielsen. 2. række: Poul Thor Larsen, Jørgen Larsen, Harmke Kruger (hun var hollænder og boede på Plantagevej hos tandlæge Nielsen, hvis datter, Inger Merete, også gik i klassen, men åbenbart var fraværende på fotodagen), Inga Bach (Sørensen?), Bent Søndergaard Larsen, Else Madsen, Per Mortensen, Hans Jørgen Starch Lauridsen. 3. række: Grethe Nielsen, Finn Kristensen, Aase Mathiesen, Poul Larsen, Jytte Jespersen, Vita Nordentoft Jensen, Sonja Quist Lyng og mig selv.

Lærere fra Thisted optrådte i Friluftsteatret i Christiansgave, formentlig i 1952. Anders Schousgaard, Vegendalvej 13, Thisted, skriver: Det er svært at se, hvem de er alle 8 lærere, men tre af dem kan jeg kende. Min far, Vagn S. Hansen, står som nr. 2 fra venstre i bageste række, nr. 4 er Arne S. Grøn og yderst til højre Vagn K. Berg, udklædt som munke. Vagn S. Hansen var viceinspektør på Borgherskolen. Vagn K. Berg var min lærer på Borgherskolen. Arne S. Grøn var lærer på Gymnasiet, men hvem er de andre, spørger Anders Schousgaard, der har tlf. nr. 9792 5620.

Dette billede fra Tved Skole er kommet fra Dagny Demant, Plantagevænget 9, 5462 Morud på Fyn. Billedet er fra 1936, da E. Svenstrup var lærer, og man stadig havde et s med i navnet og sagde Tveds. Bageste række fra venstre lærer Svenstrup, Viggo Nielsen, Oluf Bang Jensen, Henning Frøkjær Andersen, Kristian Sørensen, Anton Frederiksen, Kristian Nielsen Vutborg, Aage Bang Jensen, Martin Jensen. 2. række: Laurits Jensen, Kristian Peter Mikkelsen, Svend Nielsen, Karsten Sørensen, Kristian Pedersen, Harald Frøkjær Andersen, Gunner Knudsgaard, Ruth Jensen, Lis Nielsen, Astrid Svenstrup. 3. række: Karen Sørensen, Dagny Gregersen, Else Nielsen, Gudrun Nielsen, Anna Frøkjær Andersen, Ellen Svenstrup, Lis Sørensen, Rigmor Gregersen, Rosa Knudsgaard, Ellen Pedersen, Sigrid Nielsen, Karen Knudsgaard, Marie Pedersen. Forreste række: Otto Pedersen, Hans Svenstrup, Niels Peter (Manne) Nielsen, Marie (Mitte) Pedersen, Helga Nielsen, Karen Frederiksen, Else Nielsen, Gudrun Gregersen, Larsine Bang Jensen, Martin Nielsen Vutborg, Aage Nielsen og Arthur Jensen. Dagny Demants forældre boede på Hanstholmvej 183 fra 1925. Hendes far, Chr. Gregersen, var skovarbejder, og hendes mor, Marie, havde sæsonarbejde med at prikke, luge og plante. Da Chr. Gregersen omkom ved en færdselsulykke 7. december 1964, blev huset solgt. Daværende læge i Nors, K. Engelstoft, var ejer i en årrække. Nu ejes huset af apoteker Bent Bidstrup.

Disse håbefulde unge mænd var på session i Thisted 1950. Det foregik på Det gamle Rådhus på Store Torv, fortæller Egon Holm, Stokkeby Landevej 5, Ærøskøbing. Med en enkelt undtagelse er de alle fra Snedsted. Bageste række fra venstre Kurt Krøsgård, Eigil Christensen, Ejgil Isaksen, Villy, Aage Jensen og Egon Holm. Forrest Christian Thomsen, Skjoldborg, og Henry Christensen.

Dette billede er kommet fra Aage Christiansen, Trollhättanvej 12, Hjørring. Han har gennem årene sendt mange billeder til JUL I THY. Dette er taget i Svinkløv under en skoleudflugt 1934. Eleverne er fra Thisted kommunale Mellem-og Realskole, 4. Mellem. De fire piger på bænken i forreste række er fra venstre Ella Christensen, Lisbeth Hørlyck, Ingrid Knudsen og Else Andersen. Stående Svend Kloster, August Bruhn, Aage Christiansen og Poul Ejnar Juhl-Lassen.

Eleverne i Stagstrup Skole ca. 1950. Egon Haagh, Hørstedvej 55, 7752 Snedsted, har afleveret billedet med alle navne. Forreste række fra venstre Hanne Christensen, Gerda Hummelshøj, Ella Mouritsen, Jenny Andersen, Gerda Toft, Birthe Madsen, Verner Poulsen, Kresten Christensen, Sonja Storgaard. 2. række: Agnethe Bovbjerg, Katrine Morsing, Marius Larsen, Erna Hansen, Erna Poulsen, Rigmor Mouritsen, Gunnar Bovbjerg, Edith Larsen, Anna Andersen. 3. række: Lærer Andersen, Ejgil Hyldgaard, Preben Pedersen, Egon Møll, Svend Erik Hummelshøj, Egon Haagh, Hans Aage Hummelshøj, Bjarne Storgaard, Helge Madsen, Dagny Christensen, Kristian Christensen. Bageste række: Frederikke Vestergaard, Eva Toft, Svend Aage Jensen, Gunnar Hyldgaard, Hans Erik Vestergaard, Henry Poulsen, Evald Andersen, Gunva Andersen og Ellen Hansen.

Sidste år fortalte Anders Fuglsang, Thorsted, på side 51 om Thisted Dampmølles lastbil, som blev brandbil. Ingrid Gravesen oplyser, at Dampmøllens første lastbil var en »Internationale«. Den næste var den »Ford«, som blev brandbil. Den tredje var en »Bedford«, som blev kørt af Harald Højberg, Østerbakken 14. Han var ansat på Dampmøllen fra 1933, til den lukkede i 1952. Billederne er fra Harald Højbergs datter Ingrid Gravesen, Hegnstoften 3, 2630 Tåstrup (gift med en søn af tømrermester Otto Gravesen, der i sin tid havde forretning på Nr. Alle).

Alle Dampmøllens ansatte med ægtefæller og børn blev inviteret på en årlig udflugt, der gik til Klitmøller eller Hanstholm. Alle deltagere i turen blev stuvet sammen på lastbilens lad.

Vel ankommet stillede deltagerne op til fotografering. Nr. 1 fra højre er Harald Højberg, nr. 2 Chr. Dragsbæk. I midten bogholder Hjortdal – far til Helge Hjortdal, født i Thisted 1927, cand. jur. i 1954 og samme år ansat i Statsministeriet, fra 1956 ministersekretær, fra 1964 Chef for Folketingets Bureau, fra 1990 til 1994 direktør for Folketinget.

I 1933 eller 34 blev eleverne i Skjoldborg Skole fotograferet ved kirken. Mary Andersen, Nelli-kevej 38, Nors, kan huske navnene på næsten alle. Numre er sat på, så det nogenlunde skulle være til at finde ud af. Nr. 1 Jens Chr. Jensen 2. Chr. Damgaard 3. Niels Bredal 4. Richard Andersen 5. Alfred Hyldal 6. Laurids Jensen 7. Peder Jensen 8. Harry Jensby 9. Børge Jensen 10. ukendt 11. Chr. Jensby 12. Johs. Villadsen Andersen 13. Aage Nielsen 14. Gunnar Nielsen 15. lærer Bisgaard 16. lærer Sortfeldt 17. Anders Møller Poulsen 18. Svend Villadsen 19. Chr. Oddershede 20. Verner Guld 21. Henry Vestergaard 22. Simon Villadsen Andersen 23. Niels Nielsen 24. Peder Jacobsen 25. Hans Chr. Henriksen 26. Arne Olsen 27. Valdemar Pedersen 28. Victor Guld 29. Johannes Sørensen 30. Chr. Richard Jensen 31. Peter Oddershede 32. Gudrun Jensen 33. Anna Sørensen 34. Emmy Oddershede 35. Margrethe Jensen (Klim) 36. Johanne Jensen (Klim) 37. Paula Jensen 38. Karen Poulsen 39. Ida Jensen (på knæ) 40. Hanne Nørgaard 41. Thora Klemmensen 42. Ella Hansen 43. Agnethe Bisgaard, uden nummer Anna Knakker-gaard, 44. Karen Bangsgaard 45. Anna Gisselbæk 46. Rita Bakke 47. Dagny S. Larsen 48. Niko Bakke 49. Ruth Villesen 50. Karoline Oddershede 51. Kaja Frost 52. Else ? 53. Rigmor Frost 54. Astrid Frost 55. Emmy Villesen 56. Stinne Olsen 57. Ester Andersen 58. Ester Gisselbæk 59. Elly Andersen 60. Johanne Jensen 61. Johanne Dige 62. Dagmar Kusk 63. Magda Nielsen 64. Ester Jensen (Klim) 65. Nora Gisselbæk 66. Anna Klemmensen 67. Rita Sørensen 68. Klara Jensen 69. Cecilie Vestergaard 70. Jenny Kristensen 71. Henry Dissing 72. Vilhelm Larsen 73. Jens Evald Vestergaard 74. Karl Ejnar Klemmensen 75. Erling Andersen 76. Niels Jensen 77. Julius Lee-gaard 78. Jens Jensen 79. Kaj Olsen 80. Hans Jensen 81. Johanne Poulsen 82. Johannes Leegaard 83. Mary Andersen 84. Chr. Jacobsen 85. Ketty Andersen 86. Ellen Gisselbæk 87. Gerhard Nord-entoft 88. Lis Nielsen 89. Mary S. Larsen, ? Anna Jacobsen, 90. Chr. Immersen 91. Aage Dis-sing 92. Svend Aage Larsen 93. Niels Møller Poulsen 94. Børge Andersen 95. Aage Pedersen 96. Hartvig Poulsen

Dette billede er fra slagtegangen på Thisted Andels Svineslagteri omkring 1950, skriver Morten Andersen, Grønningen 13, Thisted. Manden til venstre er senere slagtemester Chr. Poulsen, Hillerslev. Personen yderst til højre er Peter Olsen. De øvrige har jeg ikke navnene på.

Inge Kirk Andersen, Vestergade 48 B, har sendt dette billede fra Vestergade i Thisted ca. 1930. Det er taget en Valdemarsdag, 15. juni, da et stort optog gik gennem byen med musikkorps i spidsen. Optoget kommer vest fra, og musikerne har netop passeret Møllevej, hvor Vestertorv ligger i dag. Inge Kirk Andersens bror Jørgen, født 1922, var med i optoget, og bogtrykker Kaj Abildgaard Jakobsen har identificeret musikeren længst til venstre i forreste række som musikdirektør Chr. Ryming. I den nærmeste bygning i højre side havde glarmester Birkholm forretning, og det er der ingen tvivl om, for det står på facaden. Efter Møllevej kommer en bygning, hvor bødker A. M. Thomsen havde forretning, da billedet blev taget, senere Visby Sørensen, der havde skomagerværksted i kælderen. Det er et dobbelthus. I den vestlige ende boede træhandler Stærkjær. Huset er for længst revet ned. I den høje ejendom bag ved med to vinduer i gavlen bor Inge Kirk Andersen.

Dette billede er fra Vestergade i Thisted, fortæller Inge Kirk Andersen, Vestergade 48 B. I døren står min far, Laurits Andersen, med min bror, der blev født i 1922. På vinduet står der øverst »Tobak & Cigaretter«, neden under »Piber, Stokke & Lædervarer«. Ejendommen blev revet ned for at give plads til Handels- og Landbrugsbankens bygning. Da banken flyttede til Jernbanegade, blev Thisted Kirkecenter indrettet i bygningen, Vestergade 10.

Dette hus, der blev bygget af strandsten, lå på hjørnet af Dragsbækvej og Kystvejen i Thisted. Inge Kirk Andersen, Vestergade 48 B, gik i skole med en pige fra huset. Hun hed Lillian. Huset blev revet ned for mange år siden.

Dette flotte billede fra Stenbjerg Skole 1946 er fra Ragnhild Topp, Australiavænget 10, Thisted. Bageste række fra venstre: Helga Christensen, Else Thinggaard Pedersen, Rigmor Christensen, Aase Nielsen, Vera Jensen, Grethe Madsen. 2. række fra venstre: Karen Pedersen, Peter Mikkelsen, Martha Munk Poulsen, Anton Eriksen, Niels Eriksen-Konge, Arnold Bonde, Agner Thinggaard Pedersen, Knud Bonde, Viola Vang Jensen, Jens Christian Nielsen. 3. række fra venstre: Karen Mikkelsen, Aase Hansen, Betty Munk Poulsen, Alma Vestergaard, Bitten Madsen, Gunda Munk, Ragnhild Andersen, Doris Mathiasson, Louise Bonde, Ragnhild Munk Christensen (Topp), Margit Tøfting Madsen. Forreste række: Bent Thinggaard Pedersen, Svenne Kanstrup, Villy Jensen, Anders Poulsen, Mads Pedersen, Erik Kanstrup, Jørgen Jensen, Ejler Jensen, Anton Eriksen-Konge, Svend Aage Andersen og Anker Munk. Ved motorcyklen (en Nimbus) enelærer Arne Oxlund.

I 2003 måtte dette hus på Kirkevej 8 i Hurup vige pladsen for supermarkedet Aldi. Billedet er fra Karen Nørgaard, Gl. Bedstedvej 11, Bedsted: »Det er taget 1. juli 1942 i anledning af mine bedsteforældres guldbryllup. Min bedstefar, Niels Marthinus Poulsen (kaldet Adbøl Smed) og min bedstemor Else sidder i midten. Stående fra venstre nr. 1 P. Kresten, nr. 2 hans kone Marie. De boede i Vestervig, nr. 3 er min mor Nikoline, nr. 5 min far Karl Poulsen. De to yderste til højre er sønner af P. Kresten og Marie. Forrest sidder fra venstre børnebørnene Arne, Bent, Ella, Betty, Elna (min søster), Karen (mig selv), Aase og Elly«.

I denne ejendom i Hørsted boede min morfar og mormor, Poul Christensen og Karen, fortæller Karen Nørgaard, Gl. Bedstedvej 11. Min morfar på vognen kørte mælk til Snedsted Mejeri. I døren står min mormor med min morbror, Emil Christensen, på armen. Han er nu 93 år og bor i eget hus på Lunegårdsvej 11 i Snedsted. I døråbningen står min moster Kathrine Vang, Hurup, som nu er død. Min morfar opførte en ny ejendom omkring 1915, nu Tøvlingvej 34.

Klaus Mærkedahl, Borgåvej 24, Viborg, skriver: Min far, Svend Frøkjær Mærkedahl, der bor Demstrupvej 3, Demstrup, 8620 Kjellerup, har bedt mig sende vedlagte billede, der blev taget, da hans søster og svoger, Grethe og Ernst Østergaard blev gift i Stagstrup Kirke den 3. august 1949. Brudens og brudgommens familier er stort set opstillet samlet bag hver deres »deltager« i brylluppet. Brudens forældre – Anders og Martha Mærkedahl – fejrede samme dag 40 års bryllupsdag. De blev også viet i Stagstrup Kirke. Nr. 1 er Hilda Mærkedahl, 2. Martin M. (M står i det følgende for Mærkedahl), 3. Clorintha (feriebarn fra Trieste), 4. Nanna M., 5. Svend M., 6. Ebba (Gunnar Østergaards forlovede), 7. Gunnar (Gut) Østergaard, 8. Anders Yde, 9. Jens Yde, 10. Gudrun Yde, 11. Maren Christensen (født Yde), 12. Jens M., 13. Karen M., 14. Agnete M., 15. Martha M., 16. Karen Yde, 17. navn ukendt (Karen Ydes forlovede, en englænder), 18. Svend M. Jensen, 19. Charles Jensen, 20. Katrine M. Jensen, 21. Ninna M. Jensen, 22. Valdemar M., 23. Aase M., 24. Jens Christian Uhrbrand, 25. Inger M. Jensen, 26. Agnes M. Uhrbrand, 27. Anders Frøkjær M., 28. Martha M. (født Yde), 29. Grethe Østergaard (født Mærkedahl), 30. Ernst Møller Østergaard, 31. Anne Grethe Uhrbrand (brudepige), 32. Victor Østergaard, 33. Stinne Østergaard, 34. Marius Østergaard, 35. Willy (Busser) Østergaard, 36. Leif Østergaard, 37. Anna Østergaard, 38. Christian (Kesse) Østergaard, 39. Anna Marie Østergaard (født Møller), 40. Jens Christian Østergaard.

Sonja Andersen, Søndre Ringgade 37, 8000 Århus C, skriver: Billedet er taget i lærerværelset på Realskolen på Plantagevej i Thisted 1932 eller 1933. Tilnavnene var fra elevernes side ikke ment som øgenavne, men snarere som kælenavne. Fra venstre ? Hansen (kaldet kandidaten, havde været præst, men var konverteret til katolicismen og blev lærer), Ragnhild Jørgensen, A. Hove Nielsen, Marius Jørgensen (gift med Ragnhild Jørgensen – de blev kaldt Marius og Sulla), Anna Borre (kaldet Aborre), A. C. Frederiksen (kaldet A.C.), Riis Olesen, Peter Skov (sang for til morgensang på gangen i stueetagen), J. Hansen (kaldet løjtnanten), overlærer Hundahl, Louise Marie Steensgaard (kaldet stenbidder), O. Frederiksen (kaldet O.F.)

Richardt Christensen, Vølundsvej 70, Holstebro, har sendt dette billede fra Nørhå Skole 1942. En dejlig sommerdag var eleverne stillet op til fotografering i lærerens have. Bagest står lærer Jensen, og så skriver Richard Christensen: Desværre husker jeg kun enkelte af pigernes navne, men stående fra venstre er nr. 4 Annelise Borggaard, nr. 6 Jonna Kjærgaard, nr. 8 Martha Christensen, nr. 9 Ebba Nørager. Siddende fru lærer Jensen, Ejgil Christensen (sidder på Frederik?), Edith Jensen Søe, Jens Kristian Møller (sidder på Anders Møller), ? Møller, Evald Jensen Søe (sidder på Jørgen Svendsen), ukendt, Niels Rune (sidder på Børge Christensen), Gurli Damgaard, Richardt Christensen (sidder på Jens Dahl Jensen. Den lyshårede dreng, som ligger foran fru Jensen, er vist nok præstens søn Kaj. Richardt Christensen føjer til: Det er navnene, som jeg husker dem, måske vil nogle læsere supplere.

Fra Stenbjerg Skole sommeren 1952. Lillian Morbjerg Poulsen, Golfparken 149, Aalborg, oplyser: Øverste række fra venstre: Hel-muth Eriksen, Poul Munk Christensen, Mogens Morberg Madsen, Kristian Mikkelsen, Vang Jensen, Margit Tøfting Madsen, Rig-mor Pedersen, Birgit Poulsen, Liselotte Kristensen, Lillian Morbjerg Madsen, Bente Jensen, Ketty Munk, Henny Grønkjær. Næste række: Svend Åge Andersen, Mads Pedersen, Villy Jensen, Ninna Trab Mikkelsen, Ragnhild Munk Christensen, Minna Ander-sen, Martha Christensen, Karen Mikkelsen, Alma Nielsen. Næste række: Ketty Jensen, Kirsten Tøfting Madsen, Else Marie Kri-stensen, Lillian Kristensen, lærer Marius Jensen, Jens Ulrik Tøfting Madsen, fru Dager Jensen, Karen Kristensen, Ingrid Trab Mikkelsen, Hanne Pedersen, Anny Jensen, Ruth Kristensen, Gurli Andersen. Nederste række: Orla Kristensen, Bent Andersen, Knud Morberg Madsen, Arne Pedersen, Preben Pedersen, Erling Kristensen, Frode Poulsen, Jonna Pedersen, Mona Lise Peder-sen, Dora Larsen. Tilføjelse: Det er ikke en skrivefejl, at mine to brødre Mogens og Knud hedder Morberg og ikke Morbjerg lige-som mig. Det var præsten, som lavede en fejl ved dåben. Vi er børn af Helga og Jens Morbjerg Madsen, Stenbjerg.

De to billeder på denne side er fra Karen Marie Gamby, Elmegaards Alle 21, 3400 Hillerød. Om personerne ved varebilen S1445 oplyser hun: Til højre min onkel, August Pedersen, som havde Bimbo Bar, først på Store Torv, senere i Storegade. Derefter fik min onkel og faster vaskeri i Storegade. Manden til venstre mener jeg hed Carl Themann. Som det ses, kørte de som ølkuske for Thisted Bryghus. Billedet må være taget på Frederikstov.

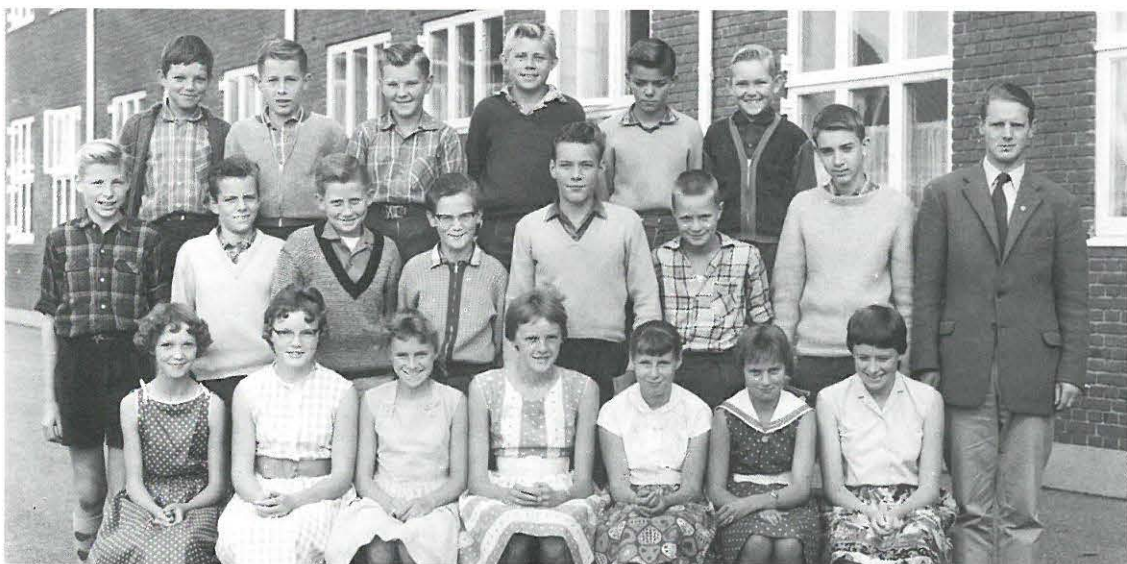
Dette billede er taget kort efter Vildsundbroens indvielse 16. juli 1939. Jeg var med mine forældre og min lillebror i sidevognen ude på den nysindviede Vildsundbro, fortæller Karen Marie Gamby. Min far hed Peter Pedersen. Min mor, Else, var fra Thorsted. Hun er altid blevet kaldt Stinne Balsen. Vi boede i en årrække på Hundborgvej 57, indtil vi i 1950 flyttede til København.

Else Hald, Engtoften 24, 7800 Skive, skriver: Jeg startede i 1. klasse den 1. april 1953 i den gamle Thingstrup Skole. Det første skolebillede blev taget kort tid efter, at vi var flyttet til den nye skole – den nuværende Thingstrup Skole. Nr. 1 lærerinde Gisselbæk, 2. lærerinde Anna Andersen, 3. Hans Poulsen, 4. Folmer Høyrup, 5. John Georg Jensen, 6. Henning Østergaard, 7. Poul Christensen, 8. Parly Thomsen, 9. ukendt, 10. Mogens, 11. lærer Dolmer, 12. Keld Nørager, 13. lærer Christensen, 14. Bodil Kristensen, 15. Konrad Andreasen, 16. Knud Erik Jeppesen, 17. Birger Håning Andersen, 18., Jørgen Østergaard, 19. ukendt, 20. Herdis Olsen, 21. Hanne Nymark Pedersen, 22. Bodil Grønkjær, 23. Kirsten, 24. Helga Snæver Andersen, 25. Grethe Sørensen, 26. Marit Rask Nielsen, 27. Grethe Jørgensen, 28. Anny Ferregård, 29. skoleinspektør Høyrup, 30. Gunhild Jensen, 31. Birthe Grønkjær Andersen, 32. Elin Skammelsen, 33. Thea Jensen, 34. Else Andersen (nu Hald), 35. Anne Grethe Overgaard.

Else Hald, Engtoften 24, Skive (pigenavn Andersen) har sendt flere billeder fra Tingstrup Skole. Dette er fra 1958-59. Nr. 1 Kjeld Nørager, 2. Konrad Andreassen, 3. Parly Thomsen, 4. Poul Christensen, 5. John Georg Jensen, 6. lærerinde Anna Andersen, 7. Johan Villadsen, 8. Henning Østergaard, 9. Hans Poulsen, 10. Severin Tvile Jensen, 11. Helga Snæver Andersen, 12. Grethe Sørensen, 13. Elin Skammelsen, 14. Ulla Nielsen, 15. Bodil Kristensen, 16. Else Andersen, 17. Hanne Nymark Pedersen, 18. Grethe Jørgensen.

Tingstrup Skoles 7. klasse 1960-61. Nr. 1 Jørgen Kilsgaard, 2. Mogens Stockholm Knudsen, 3. Svend Hamborg, 4. Keld Nørager, 5. John Pedersen, 6. Mogens Boyer, 7. Jens, 8. Svend Erik Nissen, 9. Konrad Andreassen, 10. Egon, 11. Parly Thomsen, 12. Benny Overgaard, 13. Bertel Styrbech, 14. skoleinspektør C. E. Thomsen, 15. Anne Marie Due, 16. Kirsten Håning Andersen, 17. Ingrid Tobiassen, 18. Hanne Nymark Pedersen, 19. Else Andersen, 20. Helen Tegtmeir Pedersen, 21. Hanne Skov Madsen.

Ulla Nyby Hansen, Hartmannsvej 149, Holsrebro, har sendt billeder og tekst til denne side: Min mormor med min mor i hånden. Min mormor, Anna Dusine Nyby, kom til at hedde Dusine, da hun var nr. 12 i søskendeflokken. Hun blev gift med Anders Frost Mikelsen. Hun fik kun et barn, nemlig min mor, Marie Nielsine Nyby, der blev gift med min far, Bernhardt Pedersen. Min mormors søster Petra udvandrede til Amerika i 1912 og blev gift med Peter Lodahl. De kom til at bo i Montana. Jeg venter i oktober besøg af min mors fætter fra Amerika. Han stammer fra Vestervig. Petra er hans faster.

Dette billede fra 1976 er af min datter Heidi Nyby Hansen og Karen Godtfredsen, Nørregade 33 i Thisted. Hendes mand arbejdede i mange år på Undéns Fabrik, senere Thisted Uldspinderi. Karen var et dejligt menneske. Hun hjalp mange i Thisted og kom i mit hjem, først i Nørregade 27, dernæst på Fårtoftvej 48. Når min mor skulle have en baby, blev der sendt bud efter jordemoder fru Vestergaard og Karen. Min far cyklede efter jordemoderen og fik hendes taske bag på cyklen. Det var han ikke så stolt af! Når Karen var barnepige hos os, spillede vi ludo og tallotteri. Hun havde små gevinster med til os. Hun gik ofte på legepladsen ved Nørregade og tog sig af børnene, så der er mange i Thisted, som har nydt godt af hendes kærlighed til børn.

Dette billede er af min mors moster, Andrea (forrest til højre) og hendes ungdomsveninder. De blev fotograferet hos A. B. Hansen i Hurup. Andrea blev gift med Anders Saugbjerg. De havde en landejendom i Næstrup

Emma og Stinne har holdt sammen i over 70 år. Emma skriver: »Efter 7 år i Skovsted Skole som slyngveninder fortsatte vort venskab gennem glade ungdomsdage. På billedet er vi 17 år og i ens kjoler. Vi skal til dyrskuebal i Thisted. I mange år var det et kort eller et brev til jul og alle fødselsdage eller et besøg, når jeg var i Thy. Da jeg i 1993 flyttede »hjem til Thy«, blev vort venskab dyrket igen. Næste gang bliver vi 87. Skulle vi fotograferes i dag, må det blive med rollator og sammen med vore 60-årige døtre, og så skulle vi synge om gammelt venskab, der aldrig forgår«. Stinne står til venstre, og hun hedder i virkeligheden Kirstine, født Dalgaard, nu Gregersen og bor på Nors Møllevej 2 B. Emma til højre hedder stadig Nielsen og bor på Centervej 21 i Hanstholm. Emma Nielsen blev taget på ordet. Det lykkedes at samle de to gamle slyngveninder og deres 60 årige døtre.

Fotograferet i Nors i september 2003 af Aage Pedersen. Fra venstre Hanne Johansen, Kjelstrupvej 63, Skovsted, Emma Nielsen, Stinne Gregersen og Aase Nielsen, Hanstholmvej 174, Nors.

Pastor Kejser i Thisted havde mange konfirmander i 1959. Da der var omkring 70 i alt, blev de delt i to hold, da de skulle fotografere. Bente Hebsgaard, nu Larsen, Toftevej 27, har gjort en stor indsats for at få sat navne på. Nr. 1 Ingolf Christensen, 2. Leif Kristian Thomsen, 3. Erik Klitgaard Nielsen, 4. Hans Poulsen, 5. Svend Aage Bæk, 6. Erik Dragsbo Nielsen, 7. Kurt Nielsen, 8. Gunnar Jespersen, 9. Preben Abildgaard, 10. Jens Vestergaard Busk, 11. ukendt, 12. Tage Kristian Munkholm, 13. Ivan Christensen, 14. Steen Bangsgaard Pedersen, 15. Hans Ole Toftdahl, 16. Jens Christensen Aaes, 17. Flemming Gravgaard, 18. Svend Aage Nørgaard Jensen, 19. Bodil Sloth Bertelsen, 20. Kirsten Steffensen, 21. Aase Riis Jensen, 22. Evelyn Thorhauge Jensen, 23. Linda Bode, 24. Helen Hartmann Skydt, 25. Bente Vibeke Hebsgaard, 26. Lisbeth Simonsen, 27. Ulla Vigsø Jensen, 28. Birgit Nystrup Hansen, 29. Bente Irene Skaarup, 30. Sonja Christoffersen, 31. Irma Jørgensen, 32. pastor Kejser, 33. Bodil Katrine Larsen, 34. Jette Brøckner Poulsen, 35. Hanne Marie Krogh, 36. Jutte Anine Raunborg, 37. Kirsten Skaarup. De blev konfirmeret 11. oktober 1959.

Her er det andet hold af pastor Kejsers konfirmander. Nr. 1 Jørgen Petersen, 2. Jens Oddershede, 3. Ib Iversen Andersen, 4. Erling Højberg, 5. Bent Jensen, 6. Ole Munck, 7. Otto Ekmann, 8. Jørgen Nystrup, 9. Jens Enggaard, 10. Frede Thomsen, 11. Else Marie Andersen, 12. Kirsten Hove, 13. Jytte Stiggaard Sørensen, 14. Birgit Hundahl, 15. Jonna Birthe Iversen, 16. Marie-Louise Balleby, 17. Søren Baumgarten, 18. Leif Pedersen, 19. ukendt, 20. Niels Friis Houlberg, 21. Leif Westergaard Jensen, 22. ukendt, 23. Aase Bunk, 24. Aase Kanstrup Jensen, 25. Hanne Brandt, 26. pastor Kejser, 27-28-29 ukendt, 30. Jette Christensen, 31. Ingrid Christensen Helge Eigil Kejser var fra september 1946 hjælpepræst i Thisted, Tilsted og Skinnerup sogne, fra februar 1951 kaldskapellan for disse sogne, indtil han i oktober 1979 tog sin afsked.

Johannes Udmark, Vorupørvej 268 (over for Førby Sø), har igen i år tænkt på JUL I THY. Dette billede er af hans bedsteforældre på moderens side: Ane Josefine og Peder Pedersen (Knudsen). Det er formentlig taget i 1929, da P. Knudsen, som han kaldtes, blev benådet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn. Han skulle i den anledning til fotografen, så han kunne sende billede og levnedsskrivelse til Ordenshistoriografen på Amalienborg. P. Knudsen oplyser, at han er søn af husmand og fisker Peder Kristian Nielsen og hustru Ane Kathrine Pedersen:

»Jeg opvoksede i små kår, da min fader tidligt blev lagt på sygeleje og måtte ligge i mange år, hvorfor jeg tidligt måtte tjene mit brød, hvad jeg også gjorde«.

Fra 17 års alderen var han fisker, 1889-90 marinesoldat i København, »hvad jeg ser som noget stort at måtte agtes værdig til at tjene min konge og fædreland«.

I 1896 indgik han ægteskab med Ane Josefine Josefsen, datter af strandfoged og opsynsmand ved redningsvæsenet, Anders Josefsen af Vorupør:

»Min kære svigerfader var benådet med Dannebrogsmændenes Hæderstegn, hvilket han på flere måder havde gjort sig fortjent. I ægteskabet er 8 børn, 5 sønner og 3 døtre. Den 1. oktober 1900 ansattes jeg ved redningsvæsenet i Vorupør, hvori jeg endnu står, og hvor jeg i de mange år i mange meget alvorlige redningsforetagender for at redde menneskeliv ud af dødens kolde favn sammen med mine kammerater fik held til trods havet og stormens voldsomhed, sådan som dette kan optræde her på den barske Jyllands vestkyst, at redde mange mennesker, både skibbrudne, søfolk og fiskere, og dette at være genstand for et håndtryk, ledsaget af et mildt øje og et taknemmeligt hjerte i sådanne stunder er en oplevelse af de store, som man ikke så let glemmer.

Endvidere skal jeg ikke undlade at meddele, at jeg dog uden for redningsvæsenets tjeneste med min lille jolle har været udsat for

langt de største farer for at redde mennesker, og hvor det dog lykkedes at redde nogen.

Jeg må også bemærke, at jeg selv flere gange har været i fare. Tre gange er jeg kæntræt, foruden de mange tilfælder af storm og høj sø, som fiskerbefolkningen på Jyllands vestkyst er udsat for. Engang hentede redningsbåden mig, som jeg sad på kølen af min kæntrerede fiskerbåd.

Skulle jeg sige noget om mit arbejde i min fødeby og kommune, da vil jeg nævne min deltagelse i fiskeriforeningen, brugsforeningen, sygekassen, sognerådet. I religiøst henseende skal jeg nævne mit arbejde blandt børn i

søndagsskolen i 40 år, ligesom jeg også er betroet et arbejde i menigheden, hvilket jeg gør med stor glæde og taknemmelighed«.

P. Knudsen slutter »med min inderlige og dybfølte tak for Hans Majestæt Kongens nåde at tildele mig Dannebrogsmændenes Hæderstegn, hvilket var min store oplevelse.«

Johannes Udmark føjer til, at P. Knudsen senere også blev tildelt Medaljen for lang og tro tjeneste ved redningsvæsenet. P. Knudsen døde 6. juni 1954 i en alder af 88 år. Ane Josefine, født 24. juni 1874, blev også 88 år. Hun døde 6. december 1962. De er begge begravet på Vorupør vestre kirkegård.

Dette billede fra 1939 af personalet i Vestergades Brugsforening synes jeg skal i JUL I THY 2003, skriver Emma Nielsen, Centervej 21, Hanstholm. Manden med cigar (nr. 3 fra venstre) er Alfred Overgaard, som jeg på daværende tidspunkt var forlovet med. Han blev senere købmand på Hundborgvej. Manden ved siden af (i hvid skjorte) er Chr. Andersen. Han blev købmand i Silstrup. Billedet har været sendt til den gamle gartner i Nors, Aksel Hedegaard, idet gartnerkonens far, Chr. Thomsen, havde været ansat i Vestergades Brugsforening. Tove Hedegaard kendte desværre ingen af personerne. Hvem kan hjælpe?

Kulkompagniet i sne. Bemærk de to flagstænger. Den ene er beregnet til det danske flag, den anden til det norske. Direktør Bendixen var norsk konsul i Thisted. Når der skulle flages, kaldte han mig ind på sit kontor og gav mig nærmere instrukser.

Henning Skov, H. C. Andersensvej 46, Viborg, skriver: I JUL I THY årgang 70, side 40, skrev jeg lidt om Kalkværket, beliggende i Thistedes vestlige udkant, og bragte samtidig et foto af værkets tre ovne. Det havde jeg selv taget i 1944.

Kalkværket var grundlagt i 1896 af N. I. Thykier. Efter hans død drev hans enke det videre et par år, indtil det i 1933 blev købt af A/S Kulkompagniet, Havnen, Thisted. Herefter fik de to virksomheder fælles administration med direktør Ludvig C.O. Bendixen, der tillige var norsk konsul i Thisted. Ansatte var bogholder Laurits Jensen og kontorist Jens Pedersen. Jeg blev ansat i perioden 1943 til 1947.

Laurits Jensen var en meget rar mand med et stilfærdigt væsen og højt værdsat af kunderne. Emnerne var naturligt nok krigens gang og lokalt de fire kanonstillinger, som tyskerne lod opføre i Hanstholm og i stort

omfang evakuerede den civile danske befolkning. Der var arbejdere nok til dette projekt. Jeg husker tydeligt de lange køer af lastbiler, der hver eftermiddag kørte gennem Thisted fra Hanstholm.

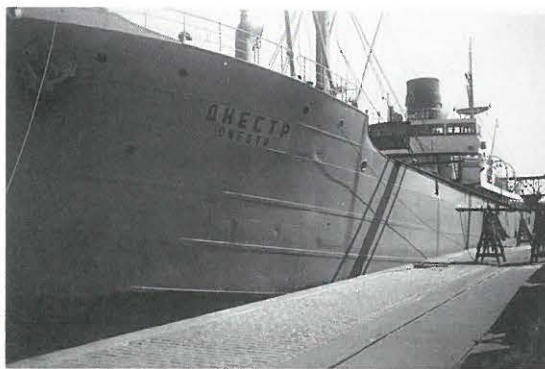
Kulkompagniet handlede med kul, koks, cinders m.m., men alt var rationeret, og kunderne måtte aflevere mærker i det omfang, de købte brændsel. Jeg havde ansvaret for, at alt gik rigtigt til og fik de afleverede mærker i en gammel cigarkasse, som jeg havde i en skuffe i mit bord. Så vidt jeg husker, blev mærkerne med visse mellemrum sendt til Direktoratet for Vareforsyning i København. Mange kunder købte i det omfang, det var muligt: Kaas tørv, Kaas briketter. De leveredes pr. jernbane til byen. Nævnes skal også brunkul, men i små mængder, da de dannede løbesod i skorstenene og desuden lugtede ubehageligt ved anvendelsen.

Kulkompagniet havde en boks i Handels- og Landbrugsbanken i Vestergade, og her opbevaredes bl. a. kopier af ubetalte regninger, og det pålagdes så mig at sørge for at holde disse ting i orden.

Som regel var der en vagt i boksrummet. Så vidt jeg husker, hed han Hilligsøe, og vi fik gerne en lille snak, når jeg aflagde besøg.

Kulkompagniet, der ikke havde egen kran, modtog nu og da fast brændsel fra skibe med egen kran. Når et skib meldte sin ankomst, blev der bygget et stillads af anselig højde, og selve losningen foretoges af interesserede arbejdsmænd, der udførte arbejdet med trillebøre. Det så halsbrækkende ud, men der skete – i min tid – ingen uheld af betydning.

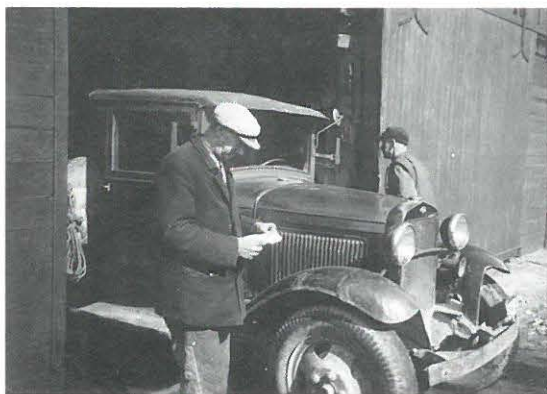
Tiden gik, og min læretid udløb i 1947. En dag kaldte direktøren mig ind på sit kontor og gjorde opmærksom på forholdet. Han ville meget gerne have beholdt mig, men jeg havde andre planer. Jeg var nemlig meget flyveinteresseret, og i 1948 blev jeg ansat hos Det Danske Luftfartselskab (DDL), senere SAS. Jeg gjorde tjeneste som trafikassistent i Aalborg Lufthavn, men blev senere efter eget ønske forflyttet til Kastrup.

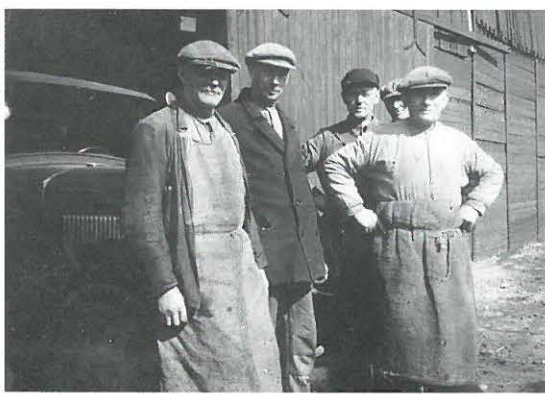
Et skib ved bolværket, formentlig polsk.

Stilladset for losning under opstilling. Den øverste del til venstre er på plads.

Pladsformand Martinus Vullum sorterer sedlerne vedrørende leverancer til udbringning. Personen på den anden side af lastbilen er chauffør Gerhard Mortensen.

Den faste stab af arbejdere på Kulkompagniet i Thisted. Fra venstre Niels Pedersen, Martinus Vullum, Gerhard Mortensen, en ukendt og Jens Sørensen.

Dette billede af konfirmander ved Hillerslev Præstegård i 1940 er fra Thea Madsbøll, Brinken 4, Nors. Forreste række fra venstre: Petrine Marie Heegaard, Karna Margrethe Jensen Skydt, Dorthe Nikoline Hove Kilsgaard (kaldet Thea), Anna Katrine Jensen, Maren Neergaard, Elise Kanstrup, Andrea Agnethe Poulsen, Johanne Kristine Bak, Ellen Margrethe Jensen. Bagest fra venstre Kristian Langballe Kristiansen, Robert Ejgil Andersen, Kaj Damsgaard, Arnold Christian Bojer, Kristian Baadsgaard Jensen, Alfred Overgaard Andersen, Knud Hartvig Knudsen, Anton Kristensen Krag, Karl Vestergaard Jensen, Marius Bjerg Jensen, fru pastor Berg, Robert Jensen, sognepræst Viggo Berg, Karl Nymann Pedersen, Tage Kristensen, Tage Emil Petersen og Ingvard Bak. Efter H. Hilden Pedersen blev Viggo Berg i 1933 sognepræst i Hillerslev-Kåstrup. Johan Thastum tiltrådte i 1974.

De blev konfirmeret i Nors Kirke i 1943 og samledes 60 år efter. Først var de til middag på Nors Kro. Derefter samledes de til kaffe og hygge hos en af deltagerne. Bagest fra venstre Egon Ladegaard, Jørgen Hundahl, Andreas Ganderup, Christian Boyer, Ole Mikkelsen, Anna Sternow. Forrest Gudrun Kirk (Gregersen), Emma Harbo (Møller) og Thea Kjær (Pedersen). Privatfoto.

Det ny album

I 1953 blev et lille hold sproglige studenter dimitteret fra Thisted Gymnasium. De samledes alle hos Erik og Birgit Holm Andersen i Svankær for at fejre 50 års jubilæum. I stedet for at blive fotograferet ved gymnasiet tog de ud til Lyngby Strand. Fra venstre: Erik Holm Andersen, Svankær, Lis Auby, København, Birgit Holm Andersen (Kilsgaard), Svankær, Karen Kjær (Sørensen), Kolding, og Børge Visby, Paris. Privatfoto.

50 år efter, at de i 1953 var blevet konfirmeret i Hundborg Kirke, mødtes de for at markere jubilæet. Bageste række fra venstre Anker Houe, Tilsted, Erik Kanstrup, København, Bent Lassen, Hundborg, Ingeborg Madsen, Tvorup, Ernst Pedersen, Esbjerg, Anna Rasmussen, Randers, Inger Kusk Kristensen, Skive. Siddende fra venstre Karen Fuglsang og Rita Nielsen, Thisted. Privatfoto stillet til rådighed af Karen Fuglsang, Dunhammervej 3, Hundborg.

50 år efter, at de var blevet konfirmeret, mødtes de ved Hurup Kirke. Derfra tog de til Doverodde. I forreste række fra venstre Karen Marie Søndergaard (Kammersgaard), Inger Jensen, Erna Nielsen, Hilda Thomsen (Mølgaard), Gunvor Pedersen (Andersen), Ingrid Nielsen (Toftdahl). Bageste række Jørgen Krogh, Niels Kruse Andersen, Henning Toftild (Christensen), Arne Pedersen, Conny Ladefoged, Erik Enevoldsen, Poul Bangsgaard og Thomas Sørensen. Foto: Magnus Møller.

I Nors samledes 50 års konfirmander til jubilæum. De deltog i gudstjenesten i Nors Kirke. Forrest fra venstre Irene Christensen (Vutborg), Gudrun Ravn Jensen (Pedersen) og Elly Poulsen (Ringgaard). Bageste række: Jørgen Pedersen, Richard Hove Nielsen, Kristian Iversen, Ove Saugbjerg, Svend Søe og Jakob Jensby. Foto: Peter Mørk.

Konfirmander fra 1953 mødtes i Nørhå Kirke for at markere 50 års jubilæet. Siddende forrest fra venstre: Ingrid Søe Schmidt, Karen Hansen (Mikkelsen), Ragnhild Topp (Christensen). Bageste række: Bente Hansen (Christensen), Gunnar Søe, Gunnar Munkholm, Tage Nielsen, Henry Andersen, Egon Hyldahl og Alma Poulsen. Foto: Peter Mørk.

De tog eksamen fra Thisted Realskole i 1943, og i juni 2003 samledes de til 60 års jubilæum. Fra venstre Hardy Klostergaard, Vandet, Lars Krogh Pedersen, Horsens, Karen Marie Jensen (pigenavn Madsen), Kgs. Lyngby, Helge Hjortdal, Birkerød, Anna Debora Helleberg (Kristensen), Randers, Inger Jensen (Svalgaard), Thisted, Kjeld Birger Nilsson, Paris/København, Elly Holm (Christensen), Nors, Valdemar Hansen, Thisted, Knud Dinsen, Roskilde, Elly Brogaard (Larsen), Skinnerup, Ane Grøn (Rask), Thisted, Lissy Dahl Nielsen (Olesen), Skagen, Poul Werner Lyhne, Løgstør, Bente Skov (Jensen), Aalborg, Jørgen Chr. Andersen, Thisted, og Svend Ove Bach, Thisted. Peter Mørk fotograferede de gamle realister foran Thisted Kirke, hvor de var blevet konfirmeret af sognepræst Herluf Juul Sørensen i 1941.

Kjeld B. Nilsson, der i mange år har været Billed Bladets medarbejder i Paris, skrev tirsdag 8. juli i Thisted Dagblad: Da 17 gamle skolekammerater mødtes i Thisted Kristi Himmelfartsdag for at mindes, at det var 60 år siden, de gik ud af den gamle realskole på Plantagevej, sendte de mange vemodige tanker til den fraværende Arne Ringgaard Pedersen. Han havde været med til at arrangere jubilarenes stævne og havde glædet sig meget, men havde måttet sende afbud få dage før, fordi lægerne havde fundet ondartede svulster i hans spiserør. Han overlevede kun en måneds tid. Arne Ringgaard Pedersen, som blev 75 år, var pensioneret fra en ansvarsfuld stilling som direktør for Københavns Kommunes Lønnings- og Pensionsvæsen. Efter realeksamen fra Thisted kommunale Mellem- og Realskole i 1943 tog han i 1946 studentereksamen fra Rungsted Statsskole og blev i 1953 cand. jur. fra Københavns Universitet. Han var søn af Henry Pedersen, som var typograf på Thisted Amts Tidende, udgiver af »Landet mod Nordvest« og forfatter af andre lokalhistoriske værker. Arne havde arvet sin fars interesse for hjemstavns minder, hvad mange artikler i Thisted Dagblad og »Jul i Thy« har vidnet om gennem årene. Han havde en eminent hukommelse for barndommens oplevelser ned til de mindste detaljer, og som ejer af et sommerhus i Klitmøller bevarede han tilknytningen til Thy. For et par år siden skænkede han en samling politisk litteratur til Thisted Gymnasium. Alle de gamle klassekammerater havde undt ham at være midtpunkt i endnu et af de jubilæumsstævner, som han har været trofast deltager i hvert femte år. Nu må de trøste sig med de mange minder, han har efterladt sig i både tale og skrift.

Arne Ringgaard Pedersen

Kjeld B. Nilsson

P.S.: LANDET MOD NORDVEST udkom på Forlaget Bauta, København, 1947.

Redaktion: C. Brunsgaard og Henry E. Pedersen.

To bind, ialt 680 sider.

Realklassen fra Thisted Realskole årgang 1953 var samlet til 50 års jubilæum. Bageste række fra venstre: Erik Mose, Knud Erik Christensen, Jørn Larsen, Preben Stausgaard, Oluf Petersen, Finn Andersen. 2. række: Axel Willadsen, Hervig Bach og Kaj Landbo. 3. række lærer Karen Bech, lærer Esther Hvid, Kai E. Pors, Inge Jørgensen, Elisabeth Poulsen, Birthe Hammer, Anders Finn Kristensen, Kristoffer Møller Nielsen. Forreste række: Walther Wendelbo Pedersen, Per Noes, Tove Hansen, Tille Jensen, Grethe Steinmüller, Birgit Skjødt og Ellen Dalgaard Larsen. Foto: Klaus Madsen.

Konfirmander fra Tømmerby-Lild samledes 50 år efter til gudstjeneste i Tømmerby Kirke og hyggeligt samvær bag efter. Fra venstre Kjeld Rolsgaard, Frede Fuglsang, Richard Vendelbo, Karl Larsen, Mogens Bruun, Ernst Jensen, Preben Isaksen, Kaja Dalgaard (Rødbro), Karl Pedersen, Anna Grethe Mølbæk (Justesen), Ejvind T. Nørgaard, Bente Didriksen (Gasberg), John Larsen, Bodil Bliksted (Bundgaard), Svend Bundgaard og Eskild Keller Nielsen. Privatfoto.

50 år efter, at de var konfirmeret, mødtes de søndag den 23. marts 2003 i Sjørring Kirke. Forreste række fra venstre: Marius Pedersen, Poul Jensen, Ericka Beck (Christiansen), Tove Rita Hansen (Jensen), Anne-Marie Munkholm. Bageste række: Kristian Krogh Jensen, Arne Poulsen, Alfred Skaarup, Niels Kristian Saugbjerg Andersen, Harry Bak, Kristian Andersen, Svend Aage Pedersen, Erik Emil Christensen, Peter Dahlggaard Pedersen og Jens Christian Jensen. Foto: Peter Mørk.

I Hvidbjerg Vesten Å Kirke blev 16 fra Ørum og Svankjær konfirmeret 22. april 1953. 10 af dem mødtes for at fejre 50 års jubilæet. De var først til gudstjeneste i Lodbjerg Kirke, hvor sognepræst Kaj Mogensen prædikede. Derefter tog de til Vildsund Strand. Forrest fra venstre Mary M. Christensen, Ruth Kristensen, Ketty Bertelsen. Bageste række: Poul Nielsen, Jens Jørgen Jensen, Betty Østergaard, Børge Kaastrup, Henning Kræmmer, Heine Prebensen og Poul Brogaard. Foto: Klaus Madsen.

50-året for Dien Bien Phu

Af Anders Schousgaard

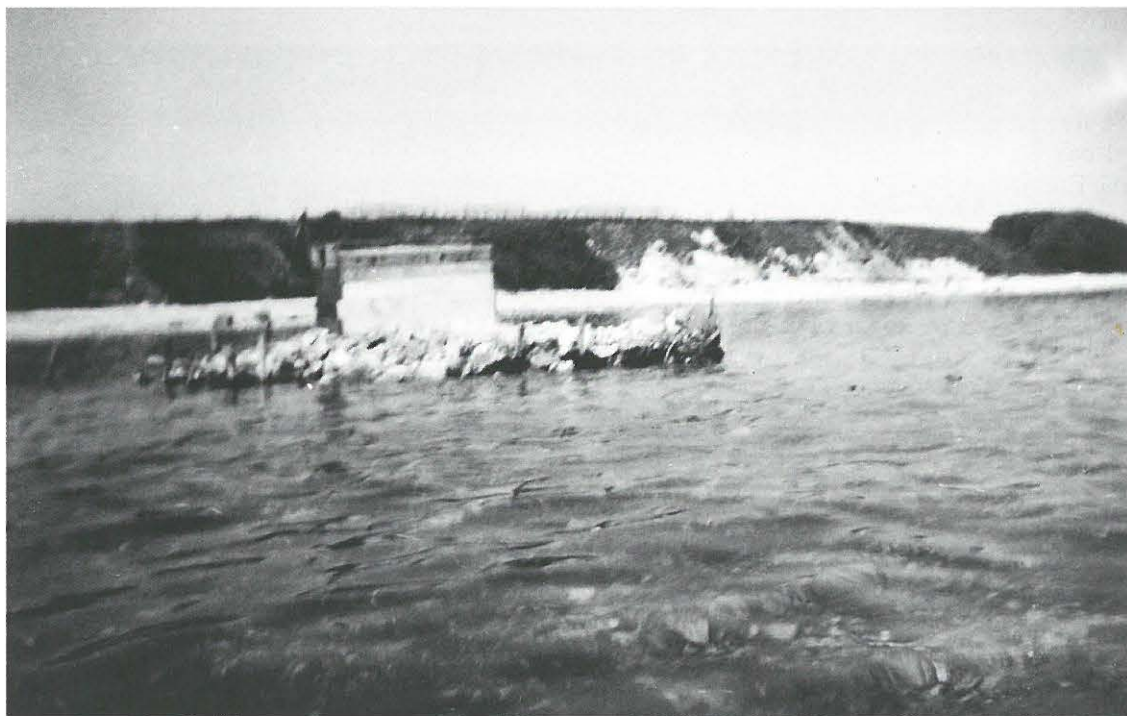
I Thisted ligger mellem campingpladsen og Synopal-havnen en lille ø, som man kan se ved lavvande. Øen kom for 50 år siden til at hedde Dien Bien Phu. Anders Schousgaard, Vegedalvej 14, fortæller:

I 1953 og 1954 var der Ungskue i Thisted. Det store arrangement fandt sted på Vinterlys marker, hvor der i dag er boligkvarterer og campingplads. Nogle af drengene fra Spangbergsvej og Johnsens Alle havde robåde. En

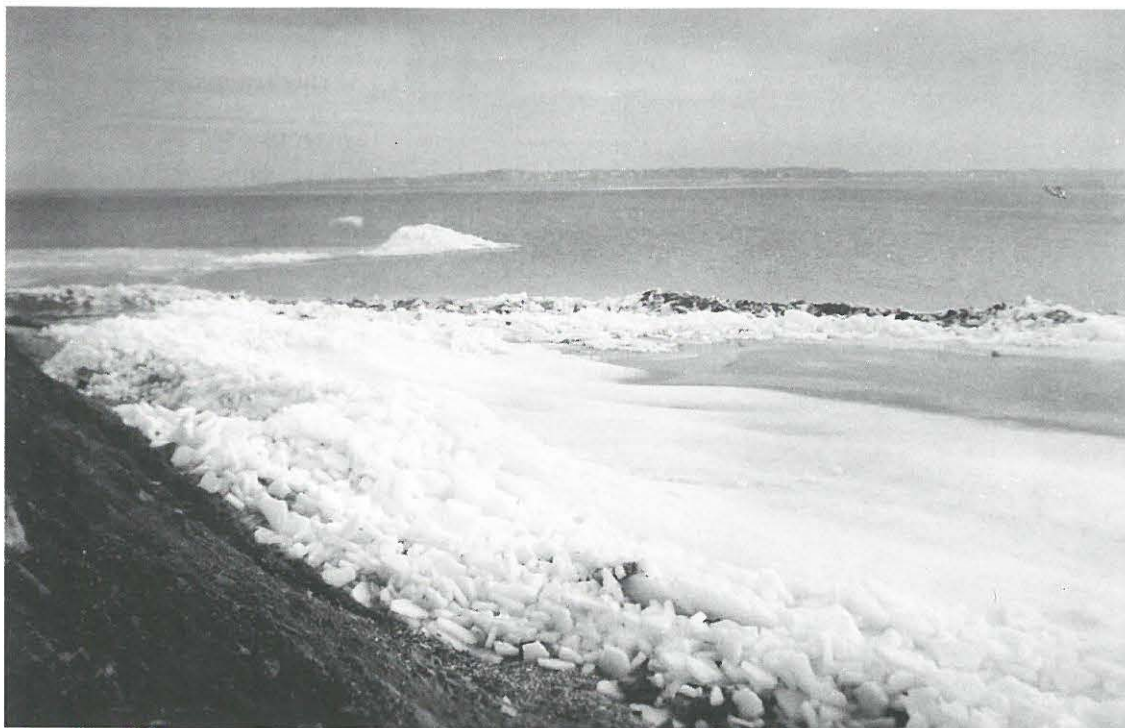
dag fik én af drengene en god ide: Han ville bygge en ø i fjorden.

Efter megen snak fik han overtalt nogle kammerater til at være med. Vi havde to både til rådighed. Den ene tilhørte lærer Gade, hvis søn Elmer var med på holdet. Den anden båd var af lærer Hansen købt på Thisted Skibsværft for 600 kr.

I gamle zinkbaljer sejlede vi sten fra stranden ud til øen. Oven på stenene lagde vi grus,

Dien Bien Phu fotograferet fra én af de to både, som drengene fra Spangbergsvej og Johnsens Alle havde til rådighed.

Da Dien Bien Phu var dækket af et isbjerg, og der lå is langt op på stranden i marts 1955.

og for at holde sammen på det hele hamrede vi pæle rundt om øen og sømmede brædder på. Da øen var bygget, opførte vi en træhytte, som blev forsynet med en aflåselig dør. Inde i hytten hængte vi et skab op på en væg. Der var et enkelt lille vindue, hvorfra vi kunne se ind mod byen og kontrollere, om nogle nærmede sig.

På det tidspunkt var Indokina et fransk imperium. Her boede en 19-årig ung mand ved navn Henri de Laborde de Monpezat. Den mest omtalte by i Indokina var Dien Bien Phu. Hver dag hørte vi i radioen om Dien Bien Phu, og da vi skulle give øen navn, var valget let.

Da vi en dag kom ud til øen, havde der været indbrud. Døren var ødelagt og hytten tømt. Det var en dag med lavvande, så man kunne vade ud til øen i underbukser. Vi var straks klar over, at de skyldige måtte være nogle drenge fra en vej nord for Spangbergsvej.

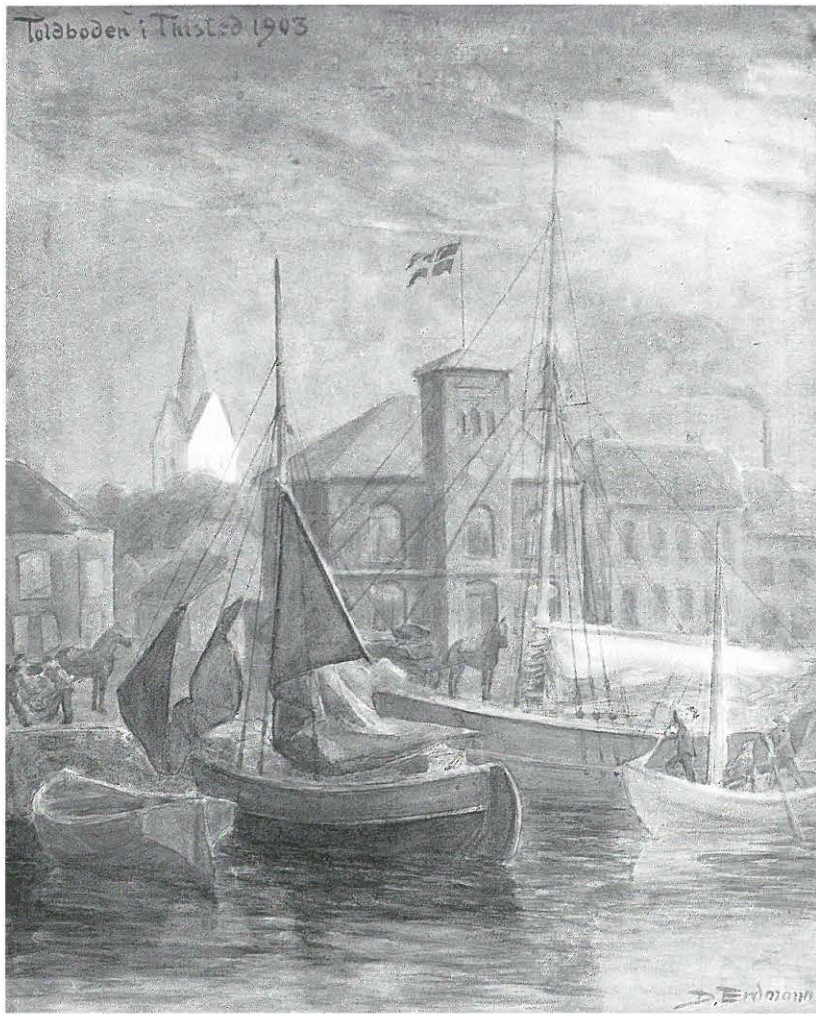
Den 21. juni 1954 skulle kongeskibet »Dannebrog« komme til Thisted med hele kongefamilien, deriblandt den 14-årige Prinsesse Margrethe. Da kongeskibet nærmede sig Dien Bien Phu, roede vi skibet i møde og råbte:

»Vi vil se Margrethe!«.

Prinsessen viste sig desværre ikke. Hun kunne ikke vide, at vi kom fra en ø, som havde nær forbindelse til hendes senere gemal.

Efterårsstorme gik ud over øen, og en dag lå hytten i strandkanten næsten ødelagt. I marts 1955 blev øen dækket af is, som kom ind på hele stranden. Den slags vintre oplevede vi mange af i Thy dengang, men nu er de sjældne. I år var der udsigt til, at Thisted Bredning igen ville blive islagt. Isbryderne holdt sig klar, men det blev kun til et lille lag tynd is, som ikke generede skibsfarten.

Som årene er gået, er øen næsten forsvundet, men ved lavvande kan man 50-år efter opførelsen stadig se Dien Bien Phu.

Da Joakim Skovgaard i 1901 fik til opgave at udføre kalkmalerier i Viborg Domkirke, var han ikke alene om det store arbejde. Blandt hans hjælpere var Larsen Stevns og den norske maler Domenico Erdmann (1879-1940). Mens arbejdet i Viborg stod på, tog Erdmann en tur til Thisted og malede Toldboden i 1903. Akvarellen ejes af Torsten Petersen, der er fra Kjelstrup ved Thisted og bosat i Rønde. 100 år efter, at akvarellen var udført, fik JUL I THY

udførte restaureringer i over 100 kirker. Endvidere havde han opgaver på store herregårde, Universitetet i Oslo og Stortingets Lagtingsal.

*

Domenico Juul Erdmann var fra 1912 gift med Julie Marie Susanne Jørgensen. Han døde i Oslo 5. oktober 1940.

tilbud om at låne billedet til gengivelse på dette års forside. Akvarellen måler 30 x 40 cm.

Om Domenico Juul Erdmann kan fra en biografi om norske kunstere oplyses, at han var født 23. marts 1879 i Bergen, hvor hans far var billedskærer og tegnelærer. Han blev elev af maleren Oscar Matthiesen i København fra 1896 og var hans mesterelev ved udførelse af arbejder i Berlin. Erdmann var derefter assistent ved udsmykninger i Tyskland og Frankrig.

Sammen med Oscar Matthiesen blev han kaldt til som ekspert, da Joakim Skovgaard begyndte på sine freskoarbejder i Viborg Domkirke. Derefter kom han sammen med Eilif Petersen til at forestå udsmykningen af Ullern Kirke i Norge og Nidarosdomen.

Fra 1912 arbejdede Domenico Juul Erdmann med restaurering af gammelt kirkeinventar, og fra 1919 blev han statens konsulent for kirkerestaureringer. Hans store indsats afspejler sig ikke blot i Viborg Domkirke. Han undersøgte over 400 norske kirker, og

Tak til bidragyderne!

Tak for billeder og skriftlige bidrag til dette års JUL I THY. En særlig tak til Thisted Dagblads pressefotografer Klaus Madsen og Peter Mørk for tilladelse til at gengive billeder, der har været i Thisted Dagblad. Også tak til assisterende pressefotograf Magnus Møller og andre fotografer, der har gjort det muligt, at billeder fra Thisted Dagblad via JUL I THY kan komme ud i den vide verden. Billeder fra hele Thy, Thyholm og Vester Hanberred har fortsat stor interesse, og så vil vi gerne høre fra thyboer, der er udvandret til Amerika, Australien eller Sydafrika.

Med venlig hilsen Jørgen Miltersen

Thybo Biler

Thisted
Tlf. 96 17 23 88

Vestervig
Tlf. 97 94 13 88

www.thybo-biler.dk

foto-magasinet

FOTO
ATELIER
REKLAME

STORETORV 2
7700 THISTED
TLF. 97 92 12 88

NJ EDB & KONTOR SERVICE

Niels Jensen
Servicekonsulent

Kastanievej 37, 7700 Thisted
Tlf. 97 92 22 55 . Mobil 20 42 22 22

Thisted Svane Apotek

Storegade 5 · 7700 Thisted

97 92 00 11

Telefax 97 92 11 88

e-mail: thisted@apotekeren.dk

www.thisted.apotekeren.dk

1980 - 2003

Et godt rejsearrangement er en tillidssag

Derfor håber vi at De vil kontakte os for Deres livs drømmerejse. Vi har 23 års erfaring med rejser i det sydlige Afrika og arrangerer alt indenfor firma-rejser, foto- og jagtsafarier. Vort speciale er spændende Safari Cruises på Lake Kariba med efterfølgende besøg ved Victoria Falls, men også familiegupper, bryllups- og sølvbryllupsrejser har vi stor erfaring i. Gennemført jysk kvalitet hele vejen igennem, hvor pris og kvalitet svarer til det produkt man er stillet i udsigt. Kontakt os evt. via Samson Travel i Frederikshavn på tlf. 98 42 78 33 eller fax 98 42 78 05 eller direkte i Sydafrika:

P.O. Box 4769 - Pretoria 0001 - SOUTH AFRICA

Telefon: 0027 12 460 60 37 - Fax: 0027 12 346 16 92 - Mobil: 0027 82 556 15 15/6

E-mail: jensen@icon.co.za - Hjemmeside: www.jensensafaris.com

MØBLER A/S

- rigtigt håndværk

Håndværkervej 3, Nors
7700 Thisted

Telefon 96 18 41 00
Telefax 96 18 92 00

Thisted Begravelsesforretning

Karen Marie og Ole Holst Dissing

Bisgårdsgade 6 · 7700 Thisted

97 92 01 38

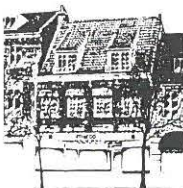
LD Auto

v/ Lars Dahl · Dragsbækvej 70 · 7700 Thisted

97 92 50 38

www.skoda-thisted.dk

- Alt i køkkenudstyr
- El-artikler
- Gaver
- Stel - bestik - vinservice
- Elektroniske gavekort
- Gratis gaveguide
- Landsdækkende bytteservice
- Belysning

Kvalitet til hjemmet

IMERCO
Thisted - Storegade 7 - 7700 Thisted - 97 92 00 22
www.imerco.dk

TDC Mobil Center

Thisted

TDC Mobil Center Thisted

Thorstedvej 80 · 7700 Thisted

Tlf.: +45 9617 8800 · Fax: +45 9617 8817

www.tdcmobilcenter.dk

Vi dækker hele Thy

THYHOLM AVIS

UDE 39 - 34. ARGANG 2003 SYDTHY AVIS ONSDAG DEN 11. SEPTEMBER 2003

Surt show

Thy er et område af højt niveau, og det er det, der gør det så interessant at besøge. Det er et område, der har et stort kulturelt og historisk arv, og det er det, der gør det så interessant at besøge.

Thy er et område af højt niveau, og det er det, der gør det så interessant at besøge.

Åbningstilbud

Thy er et område af højt niveau, og det er det, der gør det så interessant at besøge.

Thylands Avis

Thy er et område af højt niveau, og det er det, der gør det så interessant at besøge.

Populært rejsegilde i Koldby

Forældre i sølle unge var der et populært rejsegilde for den nye skoleledelse (til) ved Koldby Skole. Rejsegildet blev markeret på bakning og med deltagelse af bygherren, landskabsarkitekt og de kommende brugere.

Hanstholm Posten

Hanstholm Posten er et lokalblad, der dækker hele Thy.

CIRKUS MASCOT

Kommer til byen i samarbejde med SuperBrugsen.

ONSDAG D. 24. SEPTEMBER KL. 19.00

SPECIEL MEDLEMSPRIS 50 KR.

SuperBrugsen

Træbeskyttelse

20% rabat på træbeskyttelse.

Pløjer farver

Pløjer farver til 20% rabat.

ANNONCEINDELING: 12 28 83 21 21 - 21 28 83 21 21

THISTED POSTEN

THISTED POSTEN er et lokalblad, der dækker hele Thy.

FLYVENDE FART...

FLYVENDE FART... efterår 2003

efterår 2003

efterår 2003 er det bedste tidspunkt at besøge Thy.

efterår 2003 er det bedste tidspunkt at besøge Thy.

Lorentzen

Lorentzen er et butikskæde, der sælger tøj og tilbehør.

Thisted Dagblad

Thisted Dagblad er et lokalblad, der dækker hele Thy.

10 nye med TB-smitte i Thisted

10 nye med TB-smitte i Thisted er blevet diagnosticeret.

Føtex vil bygge stort nyt varehus i Thisted

Føtex vil bygge et stort nyt varehus i Thisted.

Lægehelikopter til 25 mio. kr.

Lægehelikopter til 25 mio. kr. er blevet købt.

Skandinavien-premiere i Hardum

Skandinavien-premiere i Hardum er blevet uddelt.

Thisted Museumstræning

Thisted Museumstræning er blevet afholdt.

- så ved du det...

**ALT INDENFOR
BINDERI**
Kæmpeudvalg i årstidens blomster
Deres blomsterproblem
- vort speciale
Blomster sendes overalt

**TOVES
BLOMSTER**
Østerbakken 66, Thisted

97 92 02 22
Privat 97 93 12 54
www.toves-blomster.dk

- byens
spændende
... tøjbutik

Louise

Storegade 11, 7700 Thisted
Tlf. 97 92 02 11

Thisted Materialhandel
v/ Kaj Knudsgaard

matas

Kaj Knudsgaard . Vestergade 16 . 7700 Thisted . Tlf. 97 92 00 52

MATERIALISTEN

Bog&idé

Buchholtz
Vestergade 14
7700 Thisted
Telefon 97 92 03 99

www.bog-ide.dk

**NORS
AUTO A/S**

v/ Poul Isaksen
Hanstholmvej 137
Nors, 7700 Thisted

97 98 18 55
Fax 97 98 10 44

Lager og reservedele 97 98 18 55

ØSTBYEN
Østerbakken 64 . Telefon. 97 92 19 77

HAVNEN
Østerbakken 12 . Telefon 97 92 29 77

Fremtidens Valg

Iversensvej - Thisted
Tlf. 97 92 11 30
Slagterafd. 97 91 08 86

*Alt til
ferie og fritid
finder I hos os...*

**MØLLEGÅRDENS
CAMPING**

VILDSUND VEST • 7700 THISTED • TLF. 96 19 10 20

LANDINSPEKTØRFIRMAET
KLAUS GJÆRUP
POUL BOE & JENS WOLTER'S EFTF.

Frederiksgade 5

97 92 04 55

Telefax 97 92 03 17

Thisted Bank
Frederikstov
7700 Thisted

Vi er ikke lokalbank for ingenting

**Bornerups
kontor & datacenter a/s**

Østerbakken 71 · 7700 Thisted · Tlf. 97 92 00 33

**brille-
huset**

Briller og
kontaktlinser

VESTERGADE 7
THISTED · TLF. 97 92 04 37

Deres håndværker

Alle former for

REPARATIONER

I tømrer- og snedkerarbejde

Nr. Allé - Thisted
Tlf. 97 98 53 49 · Bil-tlf. 40 41 33 19

Hermans Snedkeri

v/ Ejvind Nielsen

a.m.b.a.

- Alt i glarmesterarbejde
- Indramning
- Autoruder

Thisted Glarmesterforretning

v/ H. C. Bach, Kongemøllevej 11, 7700 Thisted

Vi svarer altid på

97 92 19 17

e-mail: thistedglarmester@mail.dk

Vestergade 19 · Thisted

Telefon 97 92 28 33

**Fuld
effekt**

Elektrikeren

J.K. ELECTRIC APS

Bjørnevej 8 · 7700 Thisted

97 92 50 66

**B
L
I
K**

– Ring og bestil en af vore servicevogne med
uddannet VVS-montør

Niels Skaarup & Søn

Blikkenslager og VVS Installatør

Industrivej 4 - Tlf. 97 92 04 41 - 7700 Thisted

Du får altid en god steg hos

SLAGTEREN PÅ MØLLEVEJ

Charles Knudsen

Møllevej 61 - 7700 Thisted

Telefon 97 92 07 32

Kød & Idé

Gode idéer af godt kød

NORDVESTJYSK HANDELSGYMNASIUM

Lerpyttervej 52 • 7700 Thisted
Limfjordsvej 95 • 7900 Nykøbing Mors
Telefon 99 19 19 19 • Fax 99 19 19 99
e-mail: novehs@novehs.dk

Havnesmeden

Smede- og maskinværksted

v/ Leif Andersen

Tlf. 97 92 17 15

fax 97 92 68 15

Privat tlf. 97 92 02 04

WADMANN

- ◆ Trykkeri & Prepress
- ◆ Forlag
- ◆ Lokaltelefonbog

Wadmann Grafisk A/S
Fabriksvej 8 . 7700 Thisted
Tlf. 97 92 31 66 . Fax 97 91 00 80
wadmann@wadmann.dk
www.wadmann.dk

TOPS

Juul Sko

Vestergade 20 . Thisted . Tlf. 97 92 05 99
www.tops.dk

R E V I S I O N S F I R M A E T

bjørndal & nordentoft

torvegade 1 · 7700 thisted
tlf. 9792 5500 · fax 9792 0055

bådsgårdsvej 11 · 7730 hanstholm
tlf. 9796 2600 · fax 9796 2626

Kassekredit - 7,00 pct.*

Renten på et lån er ofte meget forskellig fra bank til bank og fra kunde til kunde. Det har vi gjort op med i Fordelsprogrammet, så jo mere du samler hos os, jo flere fordele får du. Ring til os, og find ud af, hvor meget du sparer ved at tilmelde dig Fordelsprogrammet.

Du kan også læse mere på

www.fordelskunde.dk

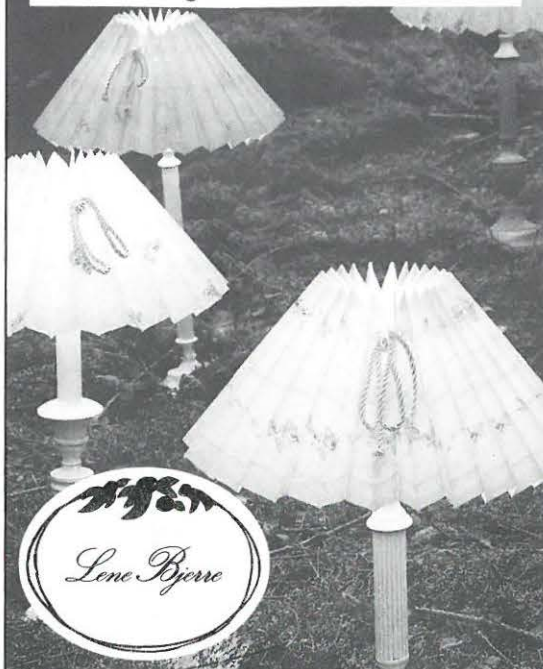
Toldbodgade 4-6
7700 Thisted
97 92 17 55

Nordea

BRDR. W. HANSEN

Vestergade 84 . Thisted . Tlf. 97 92 27 00

Skinnerup

Tomrer & Sædker

Brdr. Sloth
Bødkervej 20
7700 Thisted

97 92 65 62

Fax.... **97 92 49 01**

Ole.... **4013 65 62**

Per.... **2013 65 62**

Bang-Nielsen

Bøger - Kontor - Foto - Læder

Bredgade 120 - 7760 Hurup
Tlf. 9795 1042 - Fax 9795 2266
e-mail: bang-nielsen@mail.dk

Nybolig Thisted

v/ Ejnar K. Jeppesen og Jens Kjærsgaard
Statsaut. ejendomsmæglere og valuarer

Håndværker Torv 7, 7700 Thisted · Fax 97 92 30 91 · www.nybolig.dk

97 92 22 88

Nybolig

...sammen med Nykredit

Nytorvs Bageri

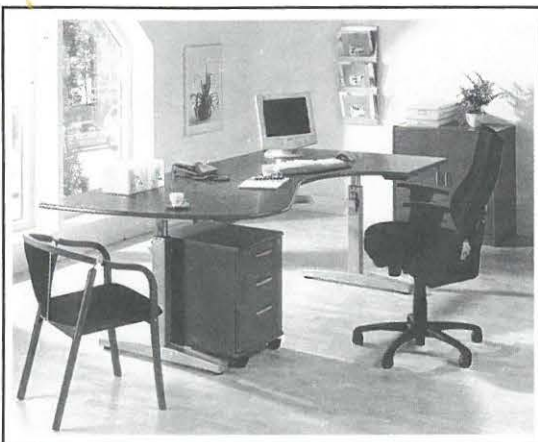

Nytorv 5 · 7700 Thisted

97 92 01 83

**JKE
DESIGN**
KøkkenBadGarderobe
TOMMERGAARDEN

Silstrupvej 89 · 7700 Thisted · **96 19 52 00**

BEDSTED BOG- OG KONTORFORSYNING
Kontormøbler - Kantinemøbler

INCA

Ring og få et tilbud på **97 94 51 01**

*Der er 150 tøjeksperter i Danmark
– i Thisted er det*

Engelsk
tøj EKSPERTEN

THISTED - HANSTHOLM

Wadmann

Store Torv
Thisted
Tlf. 97 92 10 32

Centrum for ure, briller og kontaktlinser

Forsikringsselskabet
»THISTED AMT« g/s
Thyparken 16
Telefon 96 19 45 00

www.thisted-bibliotek.dk

**& RÅD
DÅD**
BYGGECENTER

Chr Sørensens Tømmerhandel as

Tigervej 15 · 7700 Thisted

Tlf. 97 92 33 11

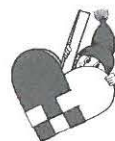
Lad os
vælge farver
sammen

TAPET •
FARVER •
GULV •

farve **BASEN**®

Østerbakken 9 A
7700 Thisted
Tlf. 9792 3344

KK **skilte**
THISTED

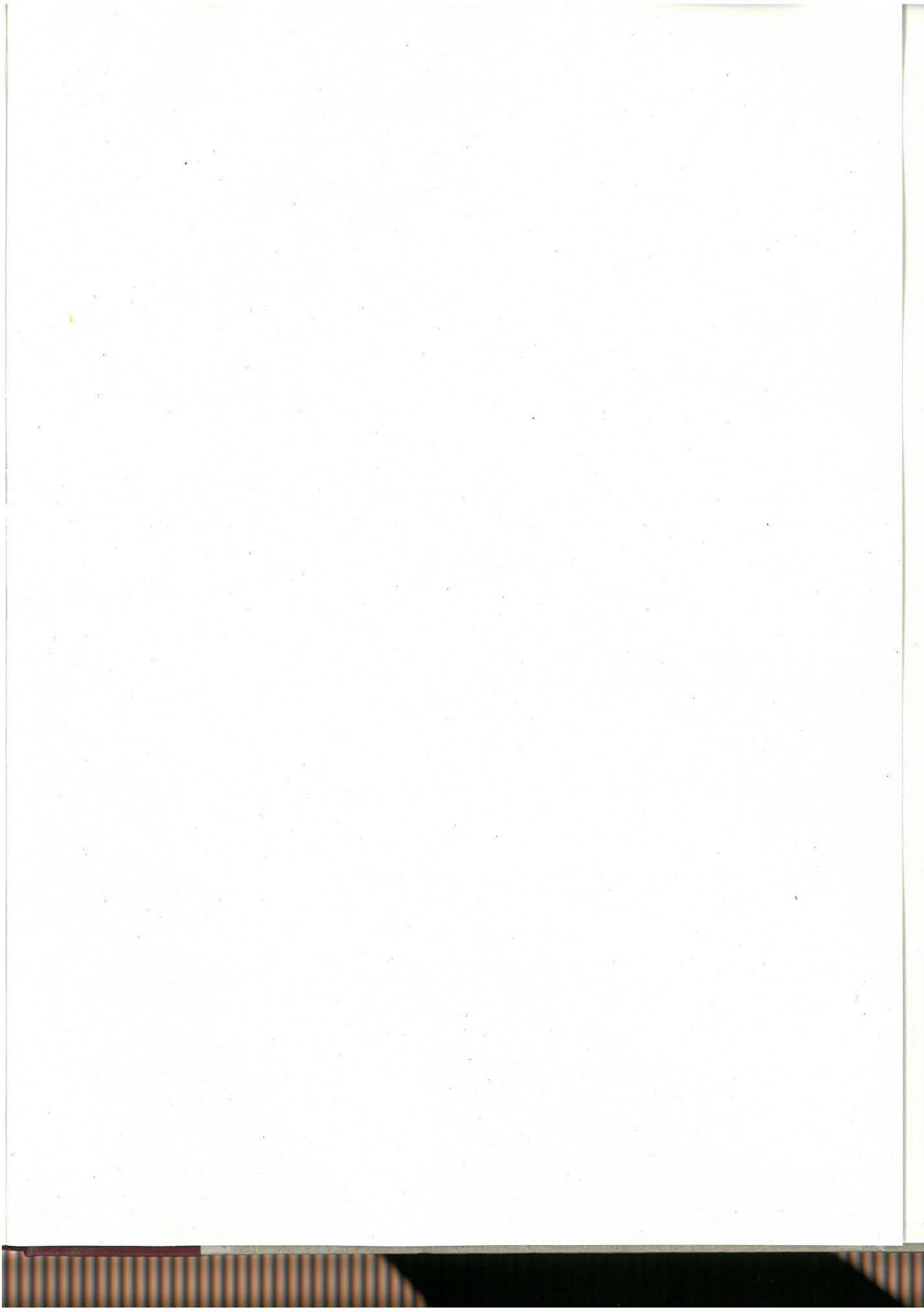

**Smed Tæpper
& Gardiner A/S**

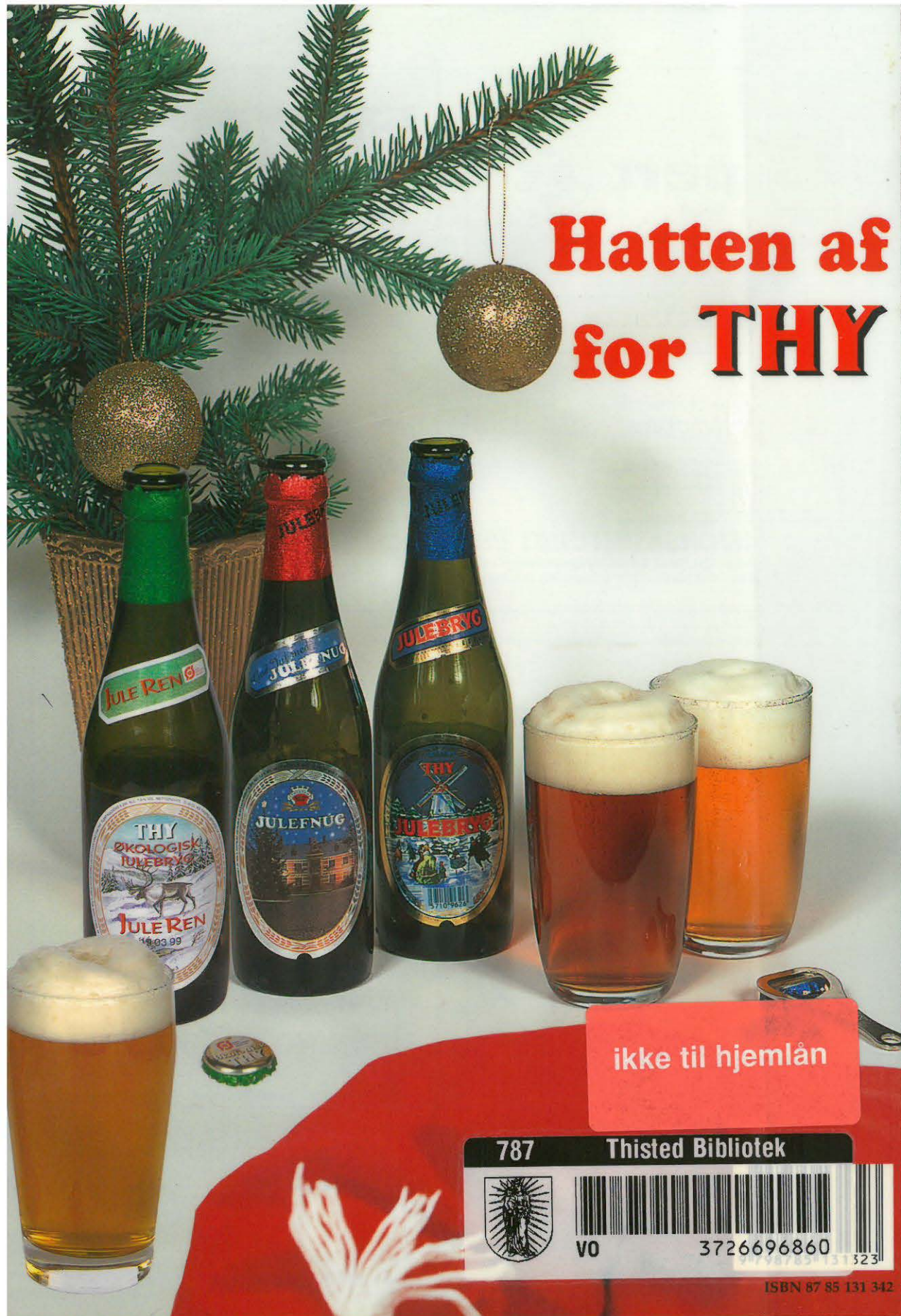
Industrivej 61 · 7700 Thisted

97 92 13 88

www.garant-gulve.dk

Hatten af for **THY**

ikke til hjemlån

787

Thisted Bibliotek

VO

3726696860

9 787851 31523

ISBN 87 85 131 342